

Fórum Kisebbségkutató Intézet

Éves jelentés 2014

Kidolgozta: a Fórum Kisebbségkutató Intézet munkatársai

Felelős: Simon Attila

2015. január

TARTALOM

A Fórum Kisebbségkutató Intézet felépítése	6
Az intézet szervei:	6
Közgyűlés.....	6
Igazgatótanács	6
Tudományos Tanács.....	6
Részlegek.....	6
Szociológiai és Demográfiai Kutatások Részleg	6
Etnológiai Központ (Komárom).....	6
Történeti Kutatások Részlege	7
Bibliotheca Hungarica – kutatókönyvtár	7
Szlovákiai Magyar Levéltár.....	7
Digitalizáló és Internetes Adatbázisok Központja.....	8
Kiadói részleg.....	8
Munkatársak	9
Kutatók	9
Könyvtárosok, dokumentátorok, könyvkiadás	9
Külső munkatársak, önkéntesek	10
Adminisztráció	10
Kutatási programok.....	11
A társadalmi érintkezések helyei, alkalmai Komáromban és környékén. 2. szakasz: 1945-től napjainkig.....	11
Adalékok a komáromi zsidóság történetéhez, különös tekintettel a temetkezési kultúrára és annak változásaira.....	11
Az emlékezés és emlékeztetés helyei	12
Erdélyi menekültek az első világháború idején a mai Szlovákia magyarlakta vidékein.....	12
Az 1. világháború mindennapjai a hátszágban. Adalékok „A Kárpáti falvak újjáépítése” és a „Károly király gyermeknyaraltatása” címmel meghirdetett országos jótékonyági mozgalomhoz	12
Az országzászló mozgalom a mai Szlovákia magyarlakta vidékein az 1938-as visszacsatolás után.....	13
A két világháború közötti és a második világháború alatti időszak szlovákiai magyar és magyarországi tankönyvei néprajzi vonatkozásainak összehasonlító vizsgálata.....	13
Arany A. László hagyatékának a feldolgozása.....	13
„Az európai identitás” kutatási program.....	14
A kommunista hatalomátvétel és a szlovákiai magyarok 1948-1950 - kutatás.....	14
A felvidéki magyarok reintegrációja 1938 és 1945 között	15
Holokauszt Dél-Szlovákiában	15
Szlovákiai magyar helytörténeti irodalom bibliográfiája 1990-től napjainkig.....	16
Tózsér Árpád személyi bibliográfiája.....	17
A szlovákiai magyarok levéltárának fondjegyzéke	17
A CSEMADOK levéltárának feldolgozása	18
Oral history - II. világháború.....	18
A szlovákiai magyarok szabadidős tevékenységei és kulturális fogyasztása.....	19

Nemzeti identitás és nemzetváltás	19
Népszámlálási és települési adatok internetes feldolgozása 1880-tól 2011-ig.....	20
A (cseh)szlovákiai magyarok lexikona 1918-tól napjainkig.....	20
Szlovákia településeinek etnikai és felekezeti statisztikája (1880–2011)	21
Könyvtárak, dokumentáció és archiválás	22
Bibliotheca Hungarica	22
Folyamatos működés, szolgáltatások – dokumentációs tevékenység	22
Kutatókönyvtár	22
Folyóirattár	23
Fotoarchívum, CD-, DVD- és videogyűjtemény	24
Szakdolgozatok gyűjteménye	24
Kutatók a Bibliotheca Hungaricában és a levéltárban	24
Szlovákiai Magyar Levéltár.....	25
Eddig elkészült leltári jegyzékek:	25
Gyűjtemények	26
Etnológiai Központ.....	27
A Szakrális Kisebbség Archivum bővítése	27
Néprajzi könyv- és adattár, valamint fotótár.....	27
Digitalizálás, internet	28
Szlovákiai Magyar Adatbank	28
Képeslapgyűjtemény	29
Szlovákiai Magyar Közéleti Digitális Fotótár	29
Hangarchívum	30
Az Irodalmi Szemle digitalizálása	31
Rendezvények, programok adatbázisa.....	31
A FKI hírszolgálat	32
A Fórum Kisebbségkutató Intézet publikációi 2014-ben.....	33
Könyvek, monográfiák	33
Évkönyv.....	33
Folyóirat	33
Az FKI által fenntartott webes felületek és honlapok.....	36
A Fórum Intézet honlapja	36
Szlovákiai Magyar Adatbank	36
A Fórum Intézet internetes könyvesboltja	36
A Zalabai Zsigmond Városi Könyvtár honlapja.....	37
Madari.sk.....	37
A Szlovákiai Magyarok Kerekasztalának honlapja és a Jogsegélyszolgálat	37
Délszlovákia.sk.....	38
Ngoemmanual.org	38
Kor/ridor, Szlovák–Magyar Történelmi Folyóirat.....	38
A Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács (SZMAT) honlapja.....	38
A munkatársak publikációs jegyzéke – 2014.....	40
L. Juhász Ilona.....	40

Gyurgyík László	40
Lampl Zsuzsanna	41
Liszka József	41
Popély Árpád	43
Simon Attila	43
Tóth Károly	44
Konferenciák és szemináriumok.....	45
Holokaust Dél-Szlovákiában	45
Mérföldkövek 2014	45
Musaeum Hungaricum 2014.....	45
A Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanácsa éves közgyűlés.....	45
A Szlovákiai Magyarok Kerekasztalának éves konferenciája	46
Konferencián és szemináriumon való részvétel.....	47
Jogérvényesítés a gyakorlatban a Székelyföldtől a Délvidékig	47
Média Tér (Külhoni műhelyek szerepe a magyar közmédia-stratégia alakításában), nemzetközi konferencia	47
Nemzeti és etnikai konfliktusok a Kárpát-medencében a 19-20. században.....	47
Valós kétnyelvűség.....	47
Az egyetem társadalmi percepciója, nemzetközi konferencia	48
Alternatívák a nemzetiségi kérdés megoldására a két háború közötti Csehszlovákiában és Magyarországon	48
A Magyar Néprajzi Társaság megalapítása 125. évfordulója	48
Holokaust Dél-Szlovákiában	49
Deset let v Európské unii – stav, zkousenosti, perspektivy	49
„Volby do EP z pohladu IKEP, politických stran, analytikov a medií.“	49
A folklorisztika helyzete és perspektívái a Kárpát-medencében	49
XI. Ipoly Menti Találkozások.....	50
A külhoni magyar ifjúság helyzete, nemzetközi konferencia	50
Száz év tükrében az erőszak 1914 – 2014	50
A 21. Nemzetközi Kisemlékkutató Konferencia	51
Nyelvi, kulturális és társadalmi átalakulások mint a migrációs folyamatok következményei	51
Kamenec-Podolszkijtól Auschwitzig.....	51
Emberek és városok a nagy háborúkban az etnológus (antropológus) szemével.....	52
Nemzetközi tudományos konferencia a szlovák nemzeti felkelésről Párizsban	52
Könyvbemutatók, bemutató rendezvények, előadások.....	53
Beiratkozás – Somorjai Kaszinó 1. vitaest	53
Az Etnológiai Központ bemutatkozása a budapesti Néprajzi Múzeumban	53
„Innováció a szlovákiai magyar politikában.”	53
Az elfeledett aktivisták c. kötet bemutatója.....	54
A szlovákiai magyarok szociológiája	54
L. Juhász Ilona a Pozsonyi Casinóban.....	54
Liszka József könyvbemutatója Kőbölkúton	54
Asszimiláció és nemzetváltás	55
Egyházi építmények és emlékhelyek a Csallóközben.....	55
A szlovákiai magyarok szociológiája, könyvbemutató, kerekasztal-beszélgetés.....	55

Fórum bemutatkozás Dunaszerdahelyen	55
A Fórum Kisebbségkutató Intézet és az Etnológiai Központ estje Füleken	55
Tudományos tartalak a digitális térben – a Fórum Kisebbségkutató Intézet munkatársainak előadása a Selye János Egyetemen	56
L. Juhász Ilona előadása a komáromi múzeumban	56
Egyén és közösség, kerekasztal-beszélgetés	56
Asszimiláció és nemzetváltás	57
A szlovákiai magyarok szociológiájáról és egyéb kutatásokról	57
Magyar holokauszt 70	57
Liszka József előadása Münchenben	57
44. Fábry Zoltán Közéleti Napok	57
„Ezt a hazát tehát elvesztettem...” – holokauszt kiállítás Dél-Komáromban	58
Simon Attila előadása a pozsonyi magyar egyetemisták számára	58
Kiállítás	59
Kiállítás a szlovákiai magyar fényképészek szociofótóiból	59
Egyéb	60
Elindult a Digi Téka	60
Cseh egyetemisták látogatása a Fórum Intézetbe	60
Juhász L. Ilona kiténtetése	60
A Magyar Érdemrend Tisztikeresztjével díjazták Tóth Károlyt	60
Kehila Haver díjat kapott Simon Attila	60
Simon Attila a Fórum Kisebbségkutató Intézet új igazgatója	61
Támogatók	62

A Fórum Kisebbségkutató Intézet felépítése

Jogi forma: jogi személyek társulása, bejegyezve: 1996. december 6-án, 1996/1 szám alatt, Nagyszombati Kerületi Hivatal.

Az intézet szervei:

Közgyűlés

A Fórum Információs Központ és a Katedra Alapítvány két-két képviselője.

Igazgatótanács

Tagjai a részlegek igazgatói és a titkárságvezető. Havonta ülésezik, a hónap első hétfőjén.

Öllös László, Simon Attila, Tóth Károly, Mészárosné Lampl Zsuzsanna, Liszka József, Végh László, Csanda Gábor, Szarka Krisztina, Konkoly László.

A programoktól függetlenül más munkatársak is részt vesznek az ülésen.

Tudományos Tanács

Az intézet összes munkatársának munkamegbeszélése évente legalább kétszer.

Részlegek

Szociológiai és Demográfiai Kutatások Részleg

Célja a szlovákiai magyar népesség értékrendjének, nemzeti identitásának, kulturális fogyasztásának és életminőségének a szociológiai kutatás módszereivel történő vizsgálata. Ezen kívül rendszeresen végez közvélemény-kutatásokat különféle aktuális témában. A részleg egyéb hazai kutatóintézetekkel és ügynökségekkel szembeni specialitása, hogy – folytatva az intézet szociológiai kutatásainak hagyományát – reprezentatív szlovákiai magyar mintával dolgozik, ugyanakkor végez összehasonlító szlovák–szlovákiai magyar kutatásokat is. A részlegen belül 2011-től demográfiai kutatások is folynak.

- Nemzeti identitás
- Értékrend
- A kis- és középvállalkozói szféra kialakulása
- Ifjúságkutatás
- Életmód, életminőség, egészségvédő és egészségkárosító tényezők
- Közvélemény-kutatások
- Demográfiai elemzések
- Interetnikus kutatások
- Határon átnyúló együttműködés

Etnológiai Központ (Komárom)

Az Etnológiai Központ biztosítja a szlovákiai magyarok néprajzi kutatásának intézményes hátterét. Feladata a szlovákiai magyar népesség népi/populáris kultúrájának tudományos igényű feltárása, az eredmények dokumentálása és közzététele.

- Interetnikus kapcsolatok
- Szakrális néprajz

- A populáris kultúra változásai, különös tekintettel az 1918 óta eltelt időszakra

Gyűjtemények:

- Szakkönyvtár (könyvek, folyóiratok, különlenyomatokat gyűjteménye)
- Néprajzi adattár (irattár: kéziratok, publikálatlan gyűjtések, dokumentumok)
- Néprajzi-kultúrtörténeti fényképgyűjtemény
- Hang- és videó archívum
- Szakrális kisemlék archívum
- Temető dokumentáció
- Nemzeti jelképek adattár

Történeti Kutatások Részlege

Fő feladta a szlovákiai magyar közösség története intézményes kutatásának biztosítása. A részleg a magyar közösség politikátörténeti szempontú kutatása mellett, társadalom-, gazdaság, művelődés- és életmód-történeti szempontú kutatásokat kezdeményez és folytat. Ezen felül foglalkozik a magyar-szlovák kapcsolatok történeti hátterével.

A részleg főbb kutatási területi a következők:

- a szlovákiai magyarok politikai, társadalmi, gazdasági helyzete az első csehszlovák Köztársaságban (1918–1938)
- a felvidéki magyarok helyzet a második világháború éveit Szlovákiában és Magyarországon
- a hontalanság éveit (1945–1948)
- magyarok a sztálinista Csehszlovákiában és a normalizáció időszakában
- a szlovákiai magyarok szerepe a rendszerváltásban

Nagy figyelmet fordít az eddig hiányzó alapkutatások elvégzésére, amely kapcsán tevékenységében a tematikus monográfiák készítése mellett fontos szerepet kap a forrásdokumentumok, bibliográfiák, kronológiák elkészítése és publikálása is.

Bibliotheca Hungarica – kutatókönyvtár

A könyvtár gyűjtőkörét a volt Csehszlovákia, illetve a mai Szlovákia területén 1918-tól napjainkig megjelent magyar nyelvű, valamint a szlovákiai kisebbségek történelmére, művelődésére, társadalmi és politikai életére vonatkozó magyar és idegen nyelvű (szlovák, cseh, angol stb.) kiadványok alkotják.

Gyűjtőkörét képezi az 1918 után megjelent:

- Könyvek, kiadványok, füzetek, egyéb írásos anyagok
- Folyóiratok, lapok – központi, regionális és helyi sajtó
- Kisnyomtatványok
- Szakdolgozatok
- A gyűjtőkörrel kapcsolatos CD-k, DVD-k
- A könyvtár részét képezi az Etnológiai Központ szakkönyvtára (Komárom)

A nagyon gazdag kézikönyvtár a kutatók munkáját segíti.

Szlovákiai Magyar Levéltár

A Fórum Kisebbségkutató Intézet levéltára. A szlovákiai magyarság életével kapcsolatos levéltári dokumentumokat, a szlovákiai magyar politikai pártok, társadalmi, kulturális és egyéb szervezetek és intézmények iratanyagait, közéleti személyiségek, írók, művészek levelezését, hagyatékát stb. tartalmazza.

Fontos része a gyűjteménynek a szlovákiai magyar településekkel kapcsolatos képeslapok, kisnyomtatványok, plakátok, egyéb írásos anyagok és a fényképtár.

Gyűjtemények:

- Intézményi archívumok
- Iratgyűjtemények
- Egyéni hagyatékok
- A Fórum Intézet fotóarchívuma
- Impériumváltások és a populáris kultúra
- Globalizációs jelenségek
- Szakrális kisemlékek
- Nemzeti jelképek
- Temetődokumentáció és haláljelek
- Katalógusok
- Műsorfüzetek
- Hangarchívum
- Videó gyűjtemény

Digitalizáló és Internetes Adatbázisok Központja

A központ az intézetben megtalálható dokumentumokat, fényképeket, publikációkat, képeslapokat, hanganyagokat stb. digitalizálja folyamatosan, amelyek a Szlovákiai Magyar Adatbank és a Fórum Kisebbségkutató Intézet honlapjain jelennek meg. A digitalizálás mellett nagy szerepet kap az internetes adatbázis- és tartalomfejlesztés valamint különböző webes alkalmazások és WordPress modulok programozása. A részleg foglalkozik az intézet (és annak projektjeinek) külső kommunikációjával, kezeli a közösségi médiában lévő oldalakat, valamint online tartalmakat állít elő. A részleg munkatársai biztosítják be az ún. podcastok, kisfilmek, valamint egyéb videók előállítását is.

- Digitalizálás
- Adatbázisok, Internetes tartalmak
- WEB-oldalak szerkesztése
- Média és kommunikáció

Kiadói részleg

A Kiadói részleg feladata a könyv- és a folyóirat-kiadás. Az itt megjelenő kötetek az intézetben folyó szakmai tevékenységek eredményeit teszik közzé, leggyakrabban egye-egy több éven át tartó kutatómunka lezárásaként. A Fórum Társadalomtudományi Szemle pedig főként a kisebbségi problémakör folyamatban levő, jelenleg kutatott kérdéseit mutatja be, negyedéves periodicitással. A folyóiratnak szlovák nyelvű változata is megjelenik, Fórum spoločenskovedná revue címmel, ez egyféle válogatás a már megjelent magyar számokból.

A Kiadói részleg könyveinek arcéle és tárgyköre híven követi az intézet részlegeinek tevékenységét, a kötetek döntő többsége a szlovákiai magyarok történetével, néprajzával, szociológiájával, nyelvével, identitásával, jogaival stb. foglalkozik. A Fórum Társadalomtudományi Szemle fő profilját is a történettudomány, az etnológia, a szociológia és demográfia, a nyelvészet stb. képezi.

Munkatársak

Kutatók

CSANDA Gábor PhD. (1963)

Beosztás: Kiadói részleg – igazgató.

Szakterület: Kortárs irodalom, bibliográfiák, repertóriumok, szerkesztés

E-mail: csanda@foruminst.sk

GYURGYÍK László PhD (1954)

Beosztás: kutató

Szakterület: demográfia

E-mail: mercurius@mail.t-com.sk

HARASZTI Ildikó Mgr. (1962)

Beosztás: projektmenedzser

Szakterület: Műfordítás (angol, orosz és szlovák nyelv), kiadványszerkesztés, projektmenedzsmnt

E-mail: haraszi@foruminst.sk

HUNČÍK Péter MUDr. (1951)

Beosztás: kutató, tréner

Szakterület: Multikultúra, interetnikus kapcsolatok, képzések, pszichodramatikus, mediátor (etnikai és vallási konfliktusok megelőzése és kezelése)

E-mail: pethun@hotmail.com

L. JUHÁSZ Ilona PhD (1960)

Beosztás: etnológus

Szakterület: Európai etnológia (néprajz), temetői, temetkezési szokások, nemzeti jelképek, néprajzi bibliográfia összeállítása

E-mail: icu@foruminst.sk

KONKOLY László mérnök (1973)

Beosztás: Digitalizáló és Internetes Adatbázisok Központja – Igazgató, programozó, informatikus

Szakterület: digitalizálás, tartalomfejlesztés, adatbázisok, internetes oldalak

E-mail: konkoly@foruminst.sk

KŐRÖS Zoltán Mgr. (1982)

Beosztás: levéltáros, kutató

Szakterület: levéltár, oral history

E-mail: zolo.koros@gmail.com

LAMPL Zsuzsanna PhD., PhD (1959)

Beosztás: a Szociológiai és Demográfiai Részleg – Igazgató, szociológus, kutatásvezető

Szakterület: Nemzeti identitás, kulturális fogyasztás, munkaerőpiac, vállalkozók, egészségvédő és egészségkárosító tényezők

E-mail: moki.lampl@gmail.com

LELKES Gábor PhD (1973)

Beosztás: Programkoordinátor, terület- és településfejlesztési szakértő, kutató

Könyvtárosok, dokumentátorok, könyvkiadás

Szakterület: Határmenti kapcsolatok, gazdasági folyamatok elemzése, terület- és településfejlesztő geográfus

E-mail: gaborlelkes@yahoo.co.uk

LISZKA József PhD, Dr. hab. (1956)

Beosztás: Etnológiai Központ – Igazgató, etnológus

Szakterület: Európai etnológia, szakrális néprajz, interetnikus kapcsolatok

E-mail: liskajozsef@azet.sk

NAGY Myrtil Mgr. (1970)

Beosztás: Tréner, konzultáns, projektmenedzser

Szakterület: Néprajz, folklór, civil szektor, képzések

E-mail: nagy@forumic.sk

OROSZ Örs Mgr. (1985)

Beosztás: tudományos munkatárs, kutató

Szakterület: dokumentáció, kutatás

E-mail: dunamocs@gmail.com

ÖLLÖS László PhD, Dr. hab (1957)

Beosztás: A Fórum Intézet elnöke, kutató

Szakterület: Politológus, filozófus, emberi jogok, politikai filozófia, egyetemi oktató

E-mail: ollos@foruminst.sk

POPÉLY Árpád PhD (1970)

Beosztás: Tudományos munkatárs, kutató

Szakterület: A (cseh)szlovákiai magyar kisebbség második világháború utáni történetének kutatása, történelem, kitelepítések, 1968, kronológia

E-mail: poparpad@gmail.hu

SIMON Attila PhD, Dr. hab (1966)

Beosztás: igazgató, történész

Szakterület: A két világháború közötti Csehszlovákia és a szlovákiai magyarok története

E-mail: simon@foruminst.sk

TÓTH Károly Mgr. (1959)

Beosztás: igazgató, kutatásvezető

Szakterület: Szlovákiai magyar intézményrendszer, lexikon

E-mail: toth@foruminst.sk

VÉGH László PhD. (1949)

Beosztás: Bibliotheca Hungarica és a Szlovákiai Magyar Levéltár – Igazgató, kutató

Szakterület: Szociológia, könyvtárak, levéltár, politológia, tudományszervezés

E-mail: vegh@foruminst.sk

JUHÁSZ R. József (1963)

Beosztás: Magánvállalkozó, Kalligram Typography,
Érsekújvár – műv. igazgató, tördelő
Szakterület: tördelés, nyomdai előkészítés
E-mail: juhaszrokko@stonline.sk

RONCZ Melinda Mgr. (1986)

Beosztás: adatfeldolgozó - tájékoztató könyvtáros,
dokumentátor,
Szakterület: pedagógia, magyar nyelv és irodalom,
történelem
E-mail: roncz@foruminst.sk

SEBŐ Beáta Mgr. (1975)

Beosztás: Könyvtáros, dokumentátor
Szakterület: művelődésszervezés, bibliográfiák,
adatfeldolgozás
E-mail: bugar@foruminst.sk

Külső munkatársak, önkéntesek

Mgr. GECSE Annabella PhD (1972)

Beosztás: néprajzkutató, muzeológus
E-mail: gecsea72@gmail.com

BOLEMANT Lilla PhD (1964)

Beosztás: szerkesztő, fordító
E-mail: liliana.blemant@gmail.com

KELEMEN Zsófia Mgr. (1987)

Beosztás: Szociológus
E-mail: ollos.zsofia@gmail.com

MRVA Marianna Mgr. (1987)

Beosztás: Szociológus

Adminisztráció

HORVÁTH Malvin (1959)

Beosztás: Könyvelő, adminisztrátor
Szakterület: Könyvelés, szervezés
E-mail: malvin@foruminst.sk

KARDOSOVÁ Ľubomíra (1972)

Beosztás: könyvelő, asszisztens, nyelvi lektor
Szakterület: könyvelő, adminisztratív feladatok, nyelvi
szerkesztés, fordítás
E-mail: kardosova@foruminst.sk

SZEDER László (1983)

Beosztás: adatfeldolgozó
Szakterület: adatfeldolgozás, dokumentáció
E-mail: szederlaszlo83@gmail.com

VERMES Annamária Mgr. (1980)

Beosztás: Adatfeldolgozó – tájékoztató könyvtáros,
dokumentátor, nyelvi szerkesztő
Szakterület: Pedagógia, német nyelv és irodalom, magyar
nyelv és irodalom, gépírás, nyelvoktatás
E-mail: vegha@foruminst.sk

E-mail: mrva.marianna@gmail.com

Bendikné SZABÓ Márta (1952)

Beosztás: szakrális kismélekek dokumentálása
E-mail: b.szabo.marta@gmail.com

SZILVÁSSY Tímea Mgr. (1988)

Beosztás: Szociológus
E-mail: timea.szilvassy@gmail.com

VIGA Gyula Dr. hab., PhD, MTA doktora (1952)

Beosztás: etnográfus, muzeológus, egyetemi tanár
E-mail: vigagyula@gmail.com

LELOVICS Krisztina mérnök (1976)

Beosztás: Főkönyvelő
Szakterület: Könyvelés, adótanácsadás
E-mail: lelovicsk@foruminst.sk

SZARKA Krisztina Mgr. (1976)

Beosztás: Titkárságvezető
Szakterület: Személyzeti és gazdasági adminisztráció,
könyvelés
E-mail: szarka@foruminst.sk

Kérdőbiztosok: 45–50 fő

Kutatási programok

A társadalmi érintkezések helyei, alkalmi Komáromban és környékén. 2. szakasz: 1945-től napjainkig

Programvezető: Liszka József

A hosszú távú projektum keretében, annak 2. szakaszaként az elmúlt évben egyrészt a tér és idő szakralizációja 1945-től napjainkig (Liszka József), illetve az átmeneti rítusok, naptári és társadalmi ünnepek 1945-től napjainkig (L. Juhász Ilona) résztemák vizsgálata zajlott, nagyjából a mai Délnyugat-Szlovákia területén. Ezek egyrészt könyv- és levéltári előmunkálatok (a budapesti Országos Széchényi Könyvtárban, a Néprajzi Múzeum Ethnológiai Adattárában, a komáromi Duna Menti Múzeum könyvtárában, a komáromi Járási Levéltárban, helyi, önkormányzati archívumokban stb.), illetve terepkutatások voltak (főleg Ekecs, Marcelháza, Kőbölkút, Komárom, Léva, Ipolyság és környéke). A kutatások hangsúlyozottan figyelték az ún. népi és magas kultúra kapcsolódási pontjait, kölcsönhatásait, azokat a hatásokat, amelyek például a különféle ünnepeknek (az átmeneti rítusoknak, illetve főleg a különféle egyházi ünnepekhez, jelesen az úrnapi körmenethez, a különféle szakrális terekhez kapcsolódóaknak) a mindenkori hatalom részéről való befolyásoltságát jelenti. Hasonlóan fontos szempont volt az impériumváltások és a társadalmi berendezkedés változásai (1945, 1948, 1989) hatásainak rögzítése az egyes társadalmi csoportok kultúrájában, főleg ünnepeiben, a köztéri szimbólumok által is meghatározott térhasználatában. A kutatás következő fázisában ugyanezeket a jelenségeket vizsgáljuk meg a mai Dél-Szlovákia középső és keleti térségeiben.

Jelen kutatási témához (beleértve annak első szakaszát is) kapcsolódó, 2014-ban megjelent publikációk:

L. Juhász Ilona: Adalékok a női divat újításainak korabeli társadalmi megítéléséhez – különös tekintettel a rövid haj (bubifrizura) fogadtatására a 20. század első felében. In *Nőképek kisebbségben. Tanulmányok a kisebbségben (is) élő nőkről*. Bolemant Lilla szerk. Pozsony: Phoenix PT, 91–96. p.

L. Juhász Ilona: Az első világháború hatása a húsvéti ünnepkörre. Adalékok a korabeli sajtóból. *Híd (Újvidék)* 78, 2014/6, 100 – 110. p.

L. Juhász Ilona: A naptári ünnepek és az első világháború. Adalékok a húsvéti ünnepkörhöz. *Acta Ethnologica Danubiana* 16, 103–114. p. ISBN 978-80-89249-72-5

Liszka József: *Emberek, ünnepek, hétköznapok. Kőbölkút a 20. század első felében a korabeli fotográfiák tükrében / Ludia, sviatky, všedné dni. Gbelce v prvej polovici 20. storočia v zrkadle dobových fotografií*. A képeket válogatta, összeállította, a bevezető tanulmányt írta / Fotografie vybral, zostavil a úvodnú štúdiu napísal: Liszka József. Dunaszerdahely: Lilium Aurum 2014, 167 p.

Liszka József: Valakinek mindig bujdosni kellett... *Új Szó* 67, 2014.6.14., 8. p. (Szalon 8, 2014/24)

A kutatások során nyert ismeretekről nemzetközi konferenciákon is tartottunk előadásokat. Felsorolásukat lásd a *Rendezvények, konferenciárészvétel, előadások* c. alfejezetben!

Adalékok a komáromi zsidóság történetéhez, különös tekintettel a temetkezési kultúrára és annak változásaira

Programvezető: L. Juhász Ilona

A téma kutatása egy hosszú távú projektum (*A temetkezési kultúra Dél-Szlovákiában interdiszciplináris és interkulturális megközelítésben*) részeként tovább folytatódott. A kutatás célja, hogy a temetkezési szokások és temetőkultúra változásai, illetve a temetőben található síremlékek alapján, az elhunytak egyfajta megszemélyesítésével mutassa be a komáromi zsidóság történetét. A temetőben nyugvó személyek sorsának bemutatásával kívánunk képet alkotni arról, milyen politikai, társadalmi, kulturális, gazdasági stb. szerepet töltött be az egykori népes zsidó közösség Komárom város életében. A kutatás összegzéseként tervezett monográfia megírásához még több forrás csoport (pl. a levéltárakban található további anyagok), áttekintése szükséges.

Az emlékezés és emlékeztetés helyei

Programvezető: L. Juhász Ilona

E hosszabb távú kutatás célja a Duna két oldalán fekvő két város: Révkomárom (Szlovákia) és Dél-Komárom (Magyarország) területén található emlékjelek számbavétele, állításuk körülményei, történetük és a hozzájuk fűződő rítusok vizsgálata az impériumváltások és a társadalmi és politikai változások tükrében. A vizsgálat célja továbbá az volt, hogy megállapítsa, miben nyilvánulnak meg a különbségek a Duna két oldalán, s milyen szerepet töltenek be a két város társadalmi, kulturális és politikai életében. Melyek azok az objektumok, amelyeket a lakosság jobban, illetve kevésbé preferál, s melyek azok, amelyek nem kerültek be a város lakóinak köztudatába.

Kapcsolódó publikációk:

L. Juhász Ilona: Emlékezés és emlékeztetés. A Soá emlékjelei Szlovákiában – különös tekintettel az 1938-ban visszacsatolt területekre. In *Magyar holokauszt 70. Veszteségek és felelősségek*. Babits Antal szerk. Budapest: Logos Kiadó 2014, 83–147. p.

L. Juhász Ilona: Berecz Gyula első világháborús emlékjelei. *Új Szó* 67, 2014.10.4., 20. p. (Szalon 8, 2014/39)

L. Juhász Ilona: A világháború áldozatainak családi emlékezete. *Új Szó* 67, 2014.11.22., 21. p. (Szalon 8, 2014/45)

Erdélyi menekültek az első világháború idején a mai Szlovákia magyarlakta vidékein

Programvezető: L. Juhász Ilona

Az első világháborús migrációhoz kapcsolódó történeti-néprajzi szempontú alapkutatás befejező szakasza valósult meg, Komárom vármegye vonatkozásában. A románok 1916. augusztus 27-i erdélyi betörését követően a mai Szlovákia területére érkezett erdélyi menekültekkel kapcsolatos vizsgálat elsősorban a korabeli sajtó áttanulmányozásán alapult. A téma monografikus feldolgozása ezzel befejeződött.

Az 1. világháború mindennapjai a hátszágban. Adalékok „A Kárpáti falvak újjáépítése” és a „Károly király gyermeknyaraltatása” címmel meghirdetett országos jótékonyági mozgalomhoz

Programvezető: L. Juhász Ilona

Az első világháború történetéről számos munka született, azonban a hátszág mindennapjairól még mindig nagyon keveset tudunk, különösen érvényes az a mai Szlovákia magyarlakta területeire vonatkozóan. E történeti-néprajzi szempontú kutatás célja, hogy feltárja, miképpen valósult meg ezen a területen a gyakorlatban két fontos országos jótékonyági akció: a kárpáti hadműveletek során északkelet Magyarországon elpusztított falvak újjáépítése céljával meghirdetett „Kárpáti falvak újjáépítése”, valamint az 1918 nyarán megvalósult „Károly király gyermeknyaraltatása” országos akció.

Mivel a nagy időtávlat miatt a témával kapcsolatban már nincs lehetőség az eseményeket átélt adatközlők megszólaltatására, ezért a kutatás során a korabeli lapokban megjelent cikkek segítségével próbáltuk meg rekonstruálni az eseményeket, hogy képet kapjunk, milyen szerepe volt a helyi lakosoknak az említett két akció megvalósításában.

Kapcsolódó publikációk:

L. Juhász Ilona: Az első világháború hatása a húsvéti ünnepkörre. Adalékok a korabeli sajtóból. *Híd* 78, 2014/6, 100–110. p.

L. Juhász Ilona: A Károly király gyermeknyaraltatási akciói 1918 nyarán – 1. Osztrák gyerekek a mai Szlovákia magyarlakta területein. A korabeli sajtóhírek alapján. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 16, 2014/2, 71–101. p.

L. Juhász Ilona: A Károly király gyermeknyaraltatási akciói 1918 nyarán – 2. Magyarországi gyerekek nyaralása Ausztriában. A korabeli sajtóhírek alapján. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 16, 2014/3, 123–145. p.

L. Juhász Ilona: A nemzeti áldozatkészség szobrai. *Új Szó* 67, 2014.7.19., 19. p. (Szalon 8, 2014/28)

Az országzászló mozgalom a mai Szlovákia magyarlakta vidékein az 1938-as visszacsatolás után

Programvezető: L. Juhász Ilona
Kivitelező: L. Juhász Ilona

A kutatás célja annak feltárása volt, hogyan bontakozott ki a Magyarországon 1925-ben meghirdetett országzászló-mozgalom a mai Szlovákia területén az 1938-as visszacsatolást követően. A Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központja kiadásában megjelent, a két világháború emlékjelait bemutató kötetben (L. Juhász Ilona: *Neveitek e márványlapon... A háború jelei*. Somorja, 2010) már érintettük a témát, mégpedig a világháborús emlékjelként is állított országzászlós emlékművek kapcsán. Ezúttal a maga komplexitásában vizsgáltuk meg ezt a jelenséget, mint pl. az állítás körülményei, felavatási ünnepségek, az országzászlós emlékművekhez kapcsolódó kultusz, alkalmi versek stb. Az eredményeket 2015-ben egy tanulmány formájában szeretnénk közreadni, illetve a 2018-ra tervezett, a szlovákiai magyarok mindennapi kultúrájának változásait bemutató monografikus kötetbe kívánjuk beépíteni.

A két világháború közötti és a második világháború alatti időszak szlovákiai magyar és magyarországi tankönyvei néprajzi vonatkozásainak összehasonlító vizsgálata

Programvezető: Liszka József
Kivitelező: Liszka József

A magyar nyelvterület népi kultúrája nyilvánvalóan mind vertikálisan (társadalmi rétegekre, csoportokra bonthatóan), mind horizontálisan (kisebb-nagyobb földrajzi, táji egységeket alkotva) a maga tagoltságában is bemutatható. Ez a tagoltság az első világháborút követő területi átrendeződések nyomán tovább bonyolódott. A nyelvészek ezt a folyamatot szétfejlődésnek nevezik. Hasonló szétfejlődésről az utódállomok magyarsága kultúrája vonatkozásában általában is beszélhetünk. Nyilvánvaló, hogy ennek a szétfejlődésnek egyik legfontosabb indikátora, mozgatórugója az iskolai oktatás lehetett. Főleg az identitást is érintő tantárgyak (irodalom, anyanyelv, történelem, honismeret, földrajz, ének-zene stb.), illetve a praktikus ismereteket nyújtóak (mezőgazdasági, kézművességi, háztartási stb. alapismeretek) anyaga, illetve annak egy része, a prezentálás szemléletmódja jelenthetett olyan különbségeket a szlovákiai magyar és a magyarországi oktatásban, amelyek kihatással voltak / lehetettek az egész mindennapi életre is (ezeket a vonatkozásokat nevezem most néprajzi vonatkozásoknak). Jelen projektum célja az volt, hogy egy mélyfúrás-jellegű kutatást végezzünk, első sorban a Bibliotheca Hungarica és a budapesti könyvtárak állományaira támaszkodva. Célunk volt megvizsgálni az 1920 és 1945 közötti fellelhető magyar tankönyvek néprajzi vonatkozásait a Szlovákiában és Magyarországon használatban levőek viszonylatában. Mivel viszonylag nagy mennyiségű anyagról van szó, metszetekben volt célszerű vizsgálni a kérdést. A budapesti OSZK állományából (2014. 1. 13. – 2014. 2. 8. között) és a somorjai Bibliotheca Hungarica állományából (2014. 4. 1. – 2014. 6. 30. között) összesen harminchárom tankönyvet sikerült áttekinteni és elemezni. Noha részeredmények is születtek már, a végső értékelésre majd a kutatás második szakasza befejeztével (amikor a háború utáni tankönyvállományról is kapunk bizonyos képet) vállalkozhatunk.

Kapcsolódó publikációk:

Liszka József: A Kőműves Kelemenné ballada változatai a szlovákiai magyar tankönyvekben. Tanulságok és problémafelvetés. *Eruditio–Educatio* 9, 2014/4, 33–42. p.

Arany A. László hagyatékának a feldolgozása

Programvezető: Liszka József
Kivitelező: Liszka József

Arany A. László kéziratos hagyatékának a Fórum Kisebbségkutató Intézet levéltárba kerülése után megkezdődött az 1940-es évekbeli, Nyitra vidéki népköltészeti gyűjtés anyagának a rendszerezése és feldolgozása. Ennek eredményeként jelent meg a *Nyitra vidéki népballadák* című gyűjteményes és reprezentatív kötet. Ezzel azonban korántsem merültek ki a kéziratos hagyatékban rejlő kutatási lehetőségek. Már az említett kötet összeállítása során felvetődött egy sor, további mikrofilológiai vizsgálatot igénylő téma lehetősége. Ezek közül kettő elvégzésére került sor 2014 folyamán:

1. A Kőműves Kelemenné balladája töredéke és annak jelentősége a ballada elterjedésének kérdéseiben,
2. A Máriacelli leány c. ponyvaballada interetnikus összefüggéseinek kérdései.

Kapcsolódó publikációk:

Liszka József: Hol ringtak a bölcsők? Kérdések és válaszkísérletek a Kőműves Kelemenné balladájával kapcsolatban. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 16, 2014/1, 3–32. p.

Liszka József: A Kőműves Kelemenné ballada változatai a szlovákiai magyar tankönyvekben. Tanulmányok és problémafelvetés. *Eruditio–Educatio* 9, 2014/4, 33–42. p.

Liszka József: Na hraniciach populárnej literatúry a ľudovej slovesnosti. K jednej maďarsko-slovensko-českej pútnickej legende a k jej medzinárodným súvislostiam. *Národopisná revue* 24, 2014/2, 101–116. p.

„Az európai identitás” kutatási program

Programvezető: Öllös László

Munkatársak:

A program rövid leírása, eredmények:

A program azt vizsgálja, hogy vajon lehetséges-e olyan közös identitás megalkotása az Európai Unión belül, amelyik hatékony, a homogén nemzetállamoknál hatékonyabb politikai közösséggé tehetné az EU-t. A vizsgálat 2014-ben kitért a jelenlegi válság okaira, a felvilágosodás kapcsán kialakult modern nemzeti identitásra, a korábban domináns vallásra, valamint persze az új lehetséges komponenseire. Az ideji vizsgálat elsősorban arra terjedt ki, hogy ha a nemzet kérdésében nem létezik egyetemes emberi mérce, akkor megszületik a nemzeti relativizmus. Az egyetemes értékrend hiányában mindenki saját nemzetének az általa vélt céljai és érdekei alapján értékelheti a világot. Mivel pedig az értékelések eltérőek és gyakran egymást kizáróak – még hozzá nemcsak a nemzetek között, hanem az egyes nemzeteken belül is -- a konfliktus közöttük ugyancsak valószínű. A nacionális relativizmus révén a nemzetek közti viszony a potenciális harc állapotába jut. Ennek tudatában az egyes nemzeti identitásokban megjelenik a fenyegetettség tudata. A másik nemzet aktuális veszéllyé, de legalábbis potenciális veszéllyé válik. A június végéig elkészült szlovák nyelvű tanulmány tovább bővült és alakult a nemzeti kultúrák összekapcsolását valamint e folyamat egyetemes szempontjait taglaló résszel.

Elkészült és publikálásra vár egy tanulmány:

Politické spoločenské a kolektívna identita v Európskej únii

Kötődő publikációk:

Tanulmány:

Szabadság és nyelvszabadság. Fórum Társadalomtudományi Szemle, 2014/2.

Recenzió:

Kántor Zoltán: *A nemzet intézményesülése a rendszerváltás utáni Magyarországon*. Fórum Társadalomtudományi Szemle, 2014/4.

Brhlíková Radoslava: *Politiky Európskej únie po Lisabone*. CIVITAS, 2014/1.

A kommunista hatalomátvétel és a szlovákiai magyarok 1948-1950 - kutatás

Programvezető: Popély Árpád

Munkatársak:

A program rövid leírása, eredmények: A program célja a kommunista párt- és állami vezetés kisebbségi politikájában az 1940–1950-es évek fordulóján bekövetkezett változásokkal, azok okaival, a szlovákiai magyarságnak az ország politikai, kulturális és gazdasági életébe való reintegrálásával, valamint mindezek nemzetközi összefüggéseivel kapcsolatos forrásanyag feltárása és feldolgozása volt. A kutatás a korabeli szlovák, magyar és cseh sajtóanyag feldolgozása mellett pozsonyi, prágai és budapesti levéltári kutatómunkával igényelt. Pozsonyban és Prágában a szlovák, ill. csehszlovák állami és pártszervek, Budapesten a magyar külügyminisztérium, valamint a pártvezetés iratanyagának áttanulmányozására került sor. A feltárt levéltári és sajtóanyag támpontul fog szolgálni a szlovákiai magyarság 1948 utáni történelmének monografikus feldolgozásához.

A felvidéki magyarok reintegrációja 1938 és 1945 között

Programvezető: Simon Attila

Munkatársak:

A kutatás alapvető célja az 1938-ban a Magyar Királysághoz visszacsatolt területeken élők reintegrációjának a feltárása volt. Többek között olyan témák feldolgozását végeztük el, mint a Felvidéki Magyar Párt működése, pártpolitika a visszacsatolt területeken, a közigazgatás és az állami alkalmazottak kérdése, a holokauszt a visszacsatolt területeken, a visszacsatolt lakosság részvétele a második világháborúban, a felvidéki szellem és az úri Magyarország konfliktusa, a regionális központok (Érsekújvár, Kassa, Rimaszombat, Komárom stb. fejlődése a visszacsatolás éveitől), a kulturális élet.

A kutatás forrásait elsősorban a levéltári és sajtóforrások valamint néhány a kutatás keretén belül készült oral history interjú jelentette.

Kapcsolódó publikációk:

Simon Attila: *Magyar idők a Felvidéken. Az első bécsi döntés és következményei*. Budapest, Jaffa, 2014. 212 p. ISBN 9786155418914

Simon Attila: *A felvidéki szellem és az úri Magyarország találkozása. A reintegráció Janus arca a szlovákiai magyar értelmiség első generációjának szemével*. In Pihurik Judit (szerk.): *Háborús mindennapok a hátszágban és a hadszíntéren 1939–1945*. Megjelenés alatt

Holokauszt Dél-Szlovákiában

(kutatás, konferencia, emléktábla, publikációk)

Programvezető: Simon Attila

Munkatársak: L. Juhász Ilona, Lang Tamás, Miroslav Michela, Baki Attila, Puntigán József és mások

A Fórum Kisebbségkutató Intézet Holokauszt Dél-Szlovákiában elnevezésű projektje, amely a Holokauszt Emlékév 2014 program támogatásával valósulhatott meg, több célt is tűzött ki maga elé. Egyrészt a téma történeti feltárásának elindítását, amelynek legfontosabb elemét a dél-szlovákiai holokauszt forrásainak összegyűjtése, digitalizálása jelentette. A kutatásban 5 kutató vett részt, akik a komáromi, az érsekújvári a lévai, a dunaszerdahelyi és a nógrádi (Losonc és Fülek) holokauszt forrásait igyekeztek feltárni. A több hónapon keresztül zajló kutatás eredményét a Fórum intézet digitális archívumában elhelyezett források és a kutatás alapján elkészített (magyar és szlovák nyelvű) tanulmányok jelenti.

Az elkészült tanulmányok a Fórum Társadalomtudományi Szemlében jelentek illetve jelennek meg a közeljövőben. E mellett, hogy a szélesebb közvélemény számára is elérhetővé hozzuk az eredményeket, az Új Szó című napilapban is több írást jelentettünk meg a témában.

Május 22-én 09.30 órai kezdettel a kassai Állami Tudományos Könyvtár nagytermében került sor a Holokauszt Dél-Szlovákiában című nemzetközi tudományos konferenciára, amely elsősorban az 1938-as első bécsi döntéssel a Magyar Királysághoz visszacsatolt területeken élő zsidóság sorsát igyekezett körüljárni. A programot, amely során 10 előadás hangzott el, végig zajlott nagy érdeklődés kísérte.

A projekt keretén belül emléktáblát avattunk annak a Kassán keresztül az országot elhagyó 137 transzport 402 ezer zsidó áldozatának és az ezekről titokban feljegyzést készítő Dr. Gasko Miklósnak és Vrancsik Istvánnak.

A háromnyelvű (szlovák, magyar, angol) emléktábla felavatására 2014. május 21-én került sor a kassai Fő utcán található Állami Tudományos Könyvtár előtt. A emléktábla jelentőségét növeli, hogy Kassán a mai napig nincs a nyilvános térben holokauszt emlékmű.

A projekt lehetséges folytatása:

Az intézet a tovább kívánja folytatni A holokauszt Dél-Szlovákiában c. projektet, amelynek legfontosabb mozzanatát a dél-Szlovákia holokauszt forrásainak gyűjtése és digitalizálása valamint a téma válogatott forrásainak megjelentetése fogja jelenteni.

A projekt során a következőtudományos intézményekkel működünk együtt:

- Holokauszt Dokumentációs Központ, Pozsony
- Holokauszt Dokumentációs Központ és Emlékhely, Budapest
- Állami Tudományos Könyvtár, Kassa

kapcsolódó publikációk:

Simon Attila: Kettős szorításban. A dél-szlovákiai zsidóság Trianon és Auschwitz között. Fórum Társadalomtudományi Szemle, 2014, 4. sz. 3-15.

Szita Szabolcs: A vidéki zsidóság deportálása különös tekintettel a visszacsatolt területekre. Fórum Társadalomtudományi Szemle, 2014, 4. sz. 17-24.

Egyéb: A Fórum kisebbségkutató intézet A Holokauszt Dél-Szlovákiában nevű programjával kapcsolatos információk – beleértve a konferencia előadásainak videóanyagát – az intézet honlapján érhetők el:

<http://foruminst.sk/2014/05/21/holokauszt-a-mai-del-szlovakia-teruleten-emlekunnepeg-a-magyarorszagi-zsidosag-deportalasanak-70-evforduloja-alkalmabol/>

Szlovákiai magyar helytörténeti irodalom bibliográfiája 1990-től napjainkig

Programvezető: Végh László

Munkatársak: Sebő Bugár Beáta, Roncz Melinda

Partnerintézmények: szlovákiai magyar települések önkormányzatai, Csallóközi Könyvtár, Etnológiai Központ

A program leírása, eredményei

A Bibliotheca Hungarica elsődleges feladatának tekinti a szlovákiai helytörténeti munkák gyűjtését és archiválását. Ezen gyűjtemény adatainak feldolgozása és bibliográfiában történő közzététele elősegítheti kutatóink tájékozódását a gyorsan gyarapodó helytörténeti irodalom felett.

A rendszerváltás után számos jelentős és értékes munka jelent meg magánkiadásban is, ezek egy része szinte egyedül álló módon csak könyvtárunkban található meg Szlovákiában. A bibliográfia összeállításánál törekedtünk a helytörténeti irodalom könyvtárunkból hiányzó köteteknek feldolgozására is, ennek érdekében 2014 folyamán gondot fordítottunk a hiányzó helytörténeti irodalom beszerzésére is.

Első lépésként sor került a Bibliotheca Hungarica állományának módszeres vizsgálatára, különös tekintettel az 1990-től kiadóknál, illetve magánkiadásban megjelent kötetekre. Év elején megtörtént a kötetek adatainak összegyűjtése, valamint a hiányzó kiadványok beszerzése.

A bibliográfiában rendszerezésre kerültek az állományunkban megtalálható honismereti munkák, falu- és várostörténeti tanulmányok, monográfiák, üzemtörténetek, településhez kötődő kultúrtörténeti, társadalomtörténeti írások, néprajzi tanulmányok, kötetek, stb.

Az elkészült munka 276 tétele területi-történeti felosztás alapján van besorolva (Csallóköz, Mátyusföld, Vág- és Garam köze, Zobor-vidék, Palócföld, Ung-vidék, Felső-Bodroghöz). A tételek bibliográfiai leírása a kiadvány nyelvén készült el, tárgyszavazva minden esetben magyarul lett. A 276 kiadvány 176 különböző szlovákiai magyar településhez kötődik. A tárgyszavazás során gondot fordítottunk e települések pontos megnevezésére, melyhez az <http://adatbank.sk/telepulesek/szlovakia-telepuleseinek-listaja/> oldalon található település-adatbázist használtuk.

Az elkészült bibliográfia teljes egészében hozzáférhető a Bibliotheca Hungaricában, illetve a kutatók igényeinek megfelelően, egyszerűsített formában a <http://adatbank.sk/bibliografiai/az-1990-utan-megjelent-helytorteneti-irodalom-bibliografija/> oldalon.

Tózsér Árpád személyi bibliográfiája

Programvezető: Végh László

Munkatársak: Bereck Zsuzsanna, Roncz Melinda, Sebő Bugár Beáta

A 2015-ben lesz 80 éves Tózsér Árpád költő, irodalomkritikus, esszéíró, szerkesztő. Az 1950-es évektől alkotó irodalmár műveinek bibliográfiai feldolgozása eddig még nem valósult meg, ezért is lett időszerű a jubiláló költő életművének megszerkesztése, majd publikálása a Fórum Kisebbségkutató Intézet honlapján.

Az év folyamán megtörtént az eddig megjelent köteteinek, tanulmányainak, cikkeinek összegyűjtése és feldolgozása. Elsősorban könyvtári (saját gyűjtemény, más könyvtárak – győri Dr. Kovács Pál Megyei könyvtár és Közösségi Tér, OSZK, Csallóközi Könyvtár) és internetes forrásokra támaszkodtunk. Folyamatosan konzultáltunk Tózsér Árpáddal, aki decemberben könyvtárunknak adományozta az általa összegyűjtött azon folyóiratok gyűjteményét, amelyben saját írásai szerepelnek.

A személyi bibliográfia az 1953-2014 közötti időszakból 1731 tételt tartalmaz. Ebben szerepel a 38 önálló mű bibliográfiai adatai és a hozzájuk tartozó recepciók, a több mint 50 antológia, valamint a válogatásában, szerkesztésében megjelent művek adatai. A folyóiratokban megjelent írásokat több fejezetre tagolva jeleníti meg: A folyóiratokban megjelent versek kategória alatt 365 találat jelenik meg; A tanulmányok, kritikák 152; Prózai írások 317; Megemlékezések, méltatások 91; Szlovák és más nyelven megjelent írásai 32; Könyv – műfordítások 24; Folyóiratokban megjelent műfordítások 114; Kerekasztal 10; Róla írták – könyvben 35; Róla írták – folyóiratban 166; Interjúk 95. Külön fejezetben gyűjtöttük össze Tózsér Árpád eddig kapott irodalmi díjainak és kitüntetéseiinek nevét és évszámát.

Az összeállított bibliográfia decembertől elérhető <http://adatbank.sk/bibliografiai/tozser-arpad-szemelyi-bibliografija/> oldalon.

A szlovákiai magyarok levéltárának fondjegyzéke

Programvezető: Végh László

Munkatársak: Kőrös Zoltán

A Fórum Kisebbségkutató Intézet levéltára a szlovákiai magyarság életével kapcsolatos levéltári dokumentumokat, a szlovákiai magyar politikai pártok, társadalmi, kulturális és egyéb szervezetek és intézmények iratanyagait, közéleti személyiségek, írók, művészek levelezését, hagyatékát stb. tartalmazza.

Fontos része a gyűjteménynek a szlovákiai magyar településekkel kapcsolatos képeslapok, kisnyomtatványok, plakátok, egyéb írásos anyagok és a fényképtár.

Az összeállított útmutató segítséget adhat a kutatóknak a levéltárban található dokumentumok könnyebb eléréséhez.

A gyűjtemény tartalma:

- intézményi archívumok (Csemadok, Magyar Polgári Párt, Együttélés Politikai Mozgalom, Magyar Kereszténydemokrata Mozgalom, Magyar Koalíció Pártja, Egyéb civil szervezetek)
- iratgyűjtemények (Szabó Rezső iratai, Varga Sándor iratai)
- egyéni hagyatékok (Győry Dezső, Ungváry Ferenc, Arany A. László, Szalatnai Rezső, Gyönyör József)
- fotóarchívum (Fórum Intézet, Prandl Sándor, Csemadok fotóarchívum)
- íróportrék (Görföl Jenő – a szabadságharc emlékhelyei Felföldön, Görföl Jenő – Pozsonyi séta)
- katalógusok
- műsorfüzetek

A projekt egyes fázisai

-a levéltári iratok feldolgozásának folytatása (jan.-dec.)

-az utóbbi években feldolgozott levéltári iratok jegyzékeinek összegyűjtése (nov.)

-konzultációk Végh Lászlóval (szep.-dec.)

-az összegyűjtött adatok feldolgozása (nov.-dec.)

-a szlovákiai magyarok leltár fondjegyzéke a Fórum Kisebbségkutató Intézet honlapján (dec.)

A CSEMADOK levéltárának feldolgozása

Programvezető: Végh László

Munkatárs: Kőrös Zoltán

A 2014-es évben is folytattuk a CSEMADOK levéltárának feldolgozását. Az egy év alatt feldolgozott levéltári anyag mennyisége megközelíti a 12 folyómétert. Elsősorban az 1950-es, az 1960-as évek helyi, járási és kerületi titkárságok dokumentumai lettek feldolgozva. Mivel az iratanyagnak ez a része erősen rendezetlen állapotban került a levéltárba (iratkötegek formájában), a végleges rendezésére (a dokumentumok helyi, járási és kerületi titkárságokra osztása és rendezése) csak az egyes iratkötegek átnézése és feldolgozása (kronológiai rendezés, regeszták készítése) után került sor.

A projekt egyes fázisai

-a CSEMADOK levéltár iratainak kronológia szerinti rendezése (jan.-dec)

-az egyes iratok tartalmának, kiadási helyének és idejének jegyzékbe foglalása (regeszták készítése) (jan-dec);

Oral history - II. világháború

Programvezető: Kőrös Zoltán

Az oral history módszerével olyan embereket kerestünk meg, akik megélték a második világháborút és katonaként vettek részt benne. Már nagyon kevesen élnek ebből a nemzedékből, ezért fontos ezeknek a visszaemlékezéseknek a rögzítése és feldolgozása. Eddig 85 beszélgetés (52 visszaemlékező) rögzítésére került sor (összesen 138 óra hanganyag), az interjúknak egy része le is lett írva.

Kor szerint a visszaemlékezőket két fő kategóriára oszthatjuk:

a) a honvédség sorkatonái (1923-as és korábbi születésűek)

b) a leventék, akiket Németországba hurcoltak 1944/45 telén (1924-1930-as korosztályok)

A hadifogság szerinti két fő kategória:

a) szovjet hadifoglyok

b) nyugati (amerikai, brit, francia) hadifogságba esett személyek (nyugatosok)

A prágai Totalitárius Rendszereket Kutató Intézet és a Gulag.cz polgári társulással együttműködve öt visszaemlékezővel videofelvétel is készült. A második világháborúban részt vett személyeken (sorkatonák, elhurcolt leventék) kívül több interjút készítettünk olyan személyekkel, akik civilként élték át a világháborút és az azt követő időszakot (hontalanság éveit, szocializmus). Ők elsősorban az otthon maradt leventék, vagy a katonakorban lévő személyek, akik nem jutottak ki a frontra, vagy nem kerültek hadifogságba. Itt külön említhetnénk a Vágkirályfán összegyűjtött visszaemlékezéseket és a Vágsellyén elkezdődött gyűjtést is (az utóbbi esetben inkább a potenciális visszaemlékezők felkutatásáról volt szó).

A projekt egyes fázisai

-a visszaemlékezők felkeresése, interjúk (jan-dec)

-a hanganyag átírása, kérdések kidolgozása a második interjúkhoz (jan-dec)

A szlovákiai magyarok szabadidős tevékenységei és kulturális fogyasztása

Kutatásvezető: Lampl Zsuzsanna

Rövid leírás, eredmények:

A 21. században nagymértékben megnőtt a fejlett országok lakosságának szabadideje. Ugyanakkor nemzetközi kutatások és korábbi saját kutatásaink eredményei is bizonyítják, hogy az emberek egyre kevésbé érdeklődnek a társadalmat és a közösségeket érintő kérdések iránt, s egyre inkább magukbafordulnak. A kutatás a következő kérdéskörökre irányult:

- a szlovákiai magyarok szabadidős tevékenységei és ezek struktúrája
- médiahasználat – klasszikus média és internet használata, médiapreferenciák, online szociális hálók használata
- kulturális szervezetek ismertsége és látogatottsága

A felmérés kérdőíves módszerrel készül 3000-es nem, kor, iskolai végzettség és településszerkezet szerint reprezentatív mintán Dél-Szlovákiában. A kutatás eredményeinek részleges feldolgozása elkészült, az adatok elemzése 2015-ben folytatódik.

Kötődő publikációk:

1. Lampl Zsuzsanna: *Példaképek hiánya?* Új Szó, 2013. december 13.
2. Lampl Zsuzsanna: *Ízelítő médiafogyasztási szokásainkból*, www.korkép.sk, 2014. október 27.
3. Lampl Zsuzsanna: *Szegény kisgyermek*, Új Szó, 2014. október 17.

Nemzeti identitás és nemzetváltás

Kutatásvezető: Lampl Zsuzsanna, Tóth Károly

Munkatársak: Gyurgyík László, Öllös László, Sipos László, Horváth Malvin, Szarka Kriszta

Rövid leírás, eredmények:

A nagy volumenű kutatás 2013-ban kezdődött. 2014-ben a következő tevékenységek zajlottak:

1. lakossági felmérés 3000 válaszadót tartalmazó nem, kor, iskolai végzettség és településszerkezet szerint reprezentatív mintán
2. 30 mélyinterjú
3. a civil szektor felmérése, amely két részből állt:
 - intézményi adatlap, amely a civil szervezetek alapadatait tartalmazza, s melynek célja, hogy naprakész adatokkal rendelkezünk a szlovákiai magyar civil szféráról
 - az egyes szervezetek vezetőivel lefolytatott kérdőíves felmérés, amelynek célja az általunk helyi véleményvezérnek, vagy legalábbis véleményformálónak tartott személyek magyarságképének kutatása.
4. a roma származású magyarok/magyarul beszélő romák létszámának, illetve nemzeti identitásának pontosítását célzó felmérés első része, vagyis az önkormányzati kérdőívek eredményeinek kiértékelése
5. a kutatási eredmények részleges feldolgozása

Kötődő publikációk:

1. Gyurgyík László: *A szlovákiai magyarság demográfiai folyamatai 1989-től 2011-ig. Különös tekintettel 2001-től napjainkig tartó időszakra.* Fórum Kisebbségkutató Intézet Somorja 2014
2. Lampl Zsuzsanna: *Fontos-e a szlovákiai magyar fiataloknak magyarnak lenni és annak maradni?* In. *Metszetek II.*, 78-93., Nemzetstratégiai Kutatóintézet, Budapest 2014
3. Lampl Zsuzsanna: *Magyar vagy szlovák?* Új Szó, 2014. január 24.
4. Lampl Zsuzsanna: *Unaloműző,* Új Szó, 2014. július 11.
5. Lampl Zsuzsanna: *Fontos a fiataloknak magyarnak maradni?* Új Szó, 2014. augusztus 11.
6. Lampl Zsuzsanna: *A jövő kulcsa a kisbaba,* Új Szó, 2014. december 5.
7. Lampl Zsuzsanna: *A kapocs, ami összeköt avagy megkeveredik-e a fej?* www.korkep.sk, 2014. június 9.

Népszámlálási és települési adatok internetes feldolgozása 1880-tól 2011-ig

Programvezető: Konkoly László

Résztvevők: Orosz Örs, Laczkó Sándor

Ütemterv: 2014. 1. 1. – 2014. 12. 31.

A kutatás célja egy olyan településszintű adatbázis létrehozása, amelyben egy helyen található majd a településre vonatkozó alapadatokat, az adatbankban található településhez kapcsolódó információkat (rendezvények, lexikon szócikkek, intézmények, stb....) valamint nyomon lehet majd követni a település demográfiai változásait 1880-tól egészen napjainkig.

A 2013-as években sikerült begyűjteni és begépelni néhány kivétellel az összes népszámlálási adatsort, valamint elkezdődött egy olyan referens településtábla összeállítása, amely tartalmazza az önálló közigazgatási egységként valaha létezett összes települést és a települések közigazgatási változásait is. Ez a legfontosabb kiindulási pont ahhoz, hogy az egyes népszámlálási adattáblákból hozzá lehessen rendelni és kapcsolni a települési adatsorokat a megfelelő településekhez.

A 2014-es évben folytatódott a referens településtábla kialakítása. Jelenleg 3899 elemet tartalmaz, amely az összes népszámlálási tábla ellenőrzése után már véglegesnek mondható. Az 1880-es és 1900-as népszámlálási adattáblákon kívül már minden más esetben megtörtént a referens településekkel való párosítás/kapcsolódás is.

A 2014-es évben megvalósult a 479 szlovákiai magyar községek alapadatainak a feldolgozása is. Az internetes adatbázis megtalálható a Szlovákiai Magyar Adatbank honlapján **Tudástár/Intézmények/Községi hivatalok** menüpont alatt a következő címe: <http://adatbank.sk/intezmenyek/kozsegi-hivatalok/>. Az adatbázis tartalmazza a települések elérhetőségi adatait és címerét.

A (cseh)szlovákiai magyarok lexikona 1918-tól napjainkig

Programvezető: Tóth Károly

Résztvevők: Konkoly László, Sebő Bugár Beáta, Roncz Melinda, Kulcsár Mária

Ütemterv: 2014. 1. 1. – 2014. 12. 31.

A lexikon a magyar lakta települések, szlovákiai magyar személyiségek, intézmények, civil szervezetek, történelem, néprajz, közigazgatási és földrajzi egységek, szellemi és tárgyi emlékek szócikkeit tartalmazza 1918-tól napjainkig.

Teljesítések: A 2014-es év novemberében megjelent a (cseh)szlovákiai magyarok lexikona könyv formában is, és újra frissítve lett az internetes verziója. A publikált lexikontól eltérően több szócikket és illusztrációs képet tartalmaz, valamint frissítve lettek az adatok is. A frissítés folytatódik a 2015-ös évben is.

Szlovákia településeinek etnikai és felekezeti statisztikája (1880–2011)

Programvezető: Gyurgyík László

Munkatársak:

A program rövid jellemzése:

A projekt célja Szlovákiai lakosságának (települések szerinti) etnikai és felekezeti adatainak összegyűjtése, rendezése az 1880 és 2011 közötti népszámlálások népszámlálási adatai alapján

Szlovákia lakosságának etnika és felekezeti összetételéről település szerinti bontásban az 1880 és 2011 között mintegy 10 évenként megtartott népszámlálások tájékoztatnak. Az egyes időszakokban a censusok különböző módszerek szerint történtek, bizonyos időszakokban más-más államok fennhatósága alá tartoztak. A feldolgozás eredményeként egy többkötetes publikáció készül, mely községsorosan tartalmazza a 2011. évi településszerkezet szerint az egyes települések etnikai és felekezeti statisztikai adatait.

Könyvtárak, dokumentáció és archiválás

Bibliotheca Hungarica

Folyamatos működés, szolgáltatások – dokumentációs tevékenység

Programvezető: Végh László

Munkatársak: Roncz Melinda, Sebő Bugár Beáta

Partnerintézmények: Szlovákiai magyar kiadók

Kutatókönyvtár

Kapcsolattartás a szlovákiai kiadókkal, tankönyvek, évkönyvek beszerzése; jó kapcsolat fenntartása Szlovákia magyar lakta területeinek könyvtáraival és magyarországi könyvtárakkal (Országos Széchényi Könyvtár, Dr. Kovács Pál Megyei Könyvtár és Közösségi Tér.).

A könyvtár gyűjtőkörébe tartozó Szlovákiában megjelenő magyar nyelvű kiadványok beszerzése és feldolgozása, valamint a kézikönyvtár elrendezése és számítógépes feldolgozása a Huntéka könyvtári program segítségével.

A dokumentációs tevékenységen kívül közhasznú információs szolgáltatás: számítógép-, szkennel-és internethasználat, fénymásolási lehetőség kutatóink számára. Egyéni kérésekre különböző irodalomjegyzékek, helytörténeti bibliográfiák, repertóriumok összeállítása.

A könyvtár a kutatók igényei szerint, személyesen, de akár e-mailen, telefonon, faxon is nyújt információt, küldi a kért dokumentumokat. Információkat szolgáltat a szlovákiai magyar, de a magyarországi, a határon túli magyarság ügyeivel foglalkozó intézményeknek is.

A BiblioNet projektnek köszönhetően 2014 januárjában könyvtárunk katalógusa bekerültünk a győri Dr. Kovács Pál Megyei Könyvtár és Közösségi Tér által működtetett Duna Menti Közös Katalógusba, amely segítségével sokkal szélesebb körben váltak elérhetővé a Bibliotheca Hungaricában fellelhető könyvek bibliográfiai adatai.

A könyvtár egyre gyarapodó részét képezi a különböző hagyatékokból hozzánk került könyvek csoportja. Ezek rendszerezése, témakörök, kiadók szerinti besorolása, majd adatainak számítógépes feldolgozása folyamatos munkát igényel. A 2014-ben feldolgozásra került:

- Zalabai Zsigmond hagyatékának egy része a Huntéka program segítségével
- Id. Tuba Lajos hagyatékának rendszerezése (kézikönyvek, tankönyvek és folyóiratok)

Január/ február – a könyvtár dokumentumaiból elkészítettük a szlovákiai magyar újságírás arcképcsarnokát – 100 ismert újságíró, sajtófotós életrajza, munkássága és fénykép-dokumentációja, amely a SZMIT kiadásában jelent meg áprilisban.

Februárban a magyarországi Márai program segítségével 23 darab kézikönyvvel gyarapodott az állományunk.

Márciusban megkaptuk a Madách Könyvkiadó eddig hiányzó köteteit (10 db). Ezek számítógépes feldolgozása is megtörtént.

Áprilisban megvásároltuk a Kalligram Könyvkiadó 2010, 2011, 2012, 2013 évi könyvtermésének azon részét, amely a könyvtárunk gyűjtőkörét képezi (65 könyvet). Megtörtént ezek részletes, a kötetekben található analitikák, tanulmányok tárgyszavakkal ellátott számítógépes feldolgozása a Huntéka programban.

A kisebb kiadványokat (1000 tétel) tematikailag rendeztük, megjelölve rajtuk és a programban a raktári jelzetet a pontosabb elérhetőség érdekében.

A Forum Historiae folyóirat analitikái fel lettek tüntetve és tárgyszavakkal ellátva a Huntéka adatbázisban az internetes helyükkel pontosítva.

Közreműködünk a CSMTKÉ évfordulós kiállítási anyagának feltárásában (bibliográfia összeállítása, cikkek, képanyag).

Az ősszel megjelent A (cseh)szlovákiai magyarok lexikona anyagához nyújtottunk segítséget (hiányzó képek, adatok keresésében).

Novemberben megkezdődött a raktáron elhelyezett duplum példányok leltározása, adataik bevétele, pontosítása a Huntéka könyvtári programban az egyszerűbb visszakereshetőség érdekében. Helyhiány miatt ugyanezen állomány átrendezése is megkezdődött.

Az egész év folyamán rendeltetésszerűen működött a könyvtárunk. Folyamatosan töltöttük az adatokat a Huntéka adatbázisunkba, egyes esetekben az analitikák mélységéig, megjelölve azok internetes forrását is.

2014-ben több mint 500 új kiadvánnyal bővült a Huntéka katalógusunk.

Online elérhetősége: <http://212.108.204.11:8080/monguz/index.jsp?lang=hu&page=search>

Folyóirattár

Programvezető: Végh László

Munkatársak: Roncz Melinda, Sebő Bugár Beáta

Partnerintézmények: Szlovákiai magyar folyóiratok szerkesztőségei, községi hivatalok

A Bibliotheca Hungarica folyamatosan egészíti ki a szlovákiai magyar folyóirat-gyűjteményét. Célja a kurrens folyóiratok új számainak archiválása, a hagyatékokból, ajándékokból beérkező régebbi számok feldolgozása, és ezek folyamatos feldolgozása. Folyamatosan szerezzük be az eddig hiányzó számokat is. Személyesen, telefonon vagy e-mailban tartjuk a kapcsolatot a folyóiratok szerkesztőségeivel.

Ez év elején frissítettük az adatokat a 2013-as évről, így a kutatók elérhetik a nálunk megtalálható folyóiratok jegyzékét az online katalógusban.

Jelenleg több mint 180 fajta folyóirat van az 1918–1945 közötti időszakból, ezek évfolyamainak többsége hiányos, egy részükből csupán egy-egy szám található meg állományunkban. 2014-ben megtörtént a levéltárban és a könyvtárban elhelyezett állományrészek tételeinek átellenőrzése, listáinak egyesítése.

Az 1945 utáni időszakból több mint 400 különböző fajta sajtótermék van gyűjteményünkben. A kutatók számára az állomány jegyzékét az <http://adatbank.sk/leveltarak/folyoirattar/> oldalon tettük elérhetővé, az adatokat folyamatosan frissítve.

A hazánkban megjelenő magyar folyóiratokon kívül megtalálhatók még gyűjteményünkben a Szlovákiában élő más nemzetiségek által megjelentetett sajtótermékek egyes számai. A 15 fajta nemzetiségi lap nálunk fellelhető lapszámai évfolyamonként kereshető jegyzékben a kutatók számára is elérhető a <http://adatbank.sk/leveltarak/nemzetisegi-lapok/> oldalon.

A Szlovákiában megjelenő lapok közül 32 különbözőfajta tartozik gyűjteményünkbe, ezek évfolyamonként kereshető jegyzéke a <http://adatbank.sk/leveltarak/szlovak-nyelvu-lapok/> oldalon évente frissül.

Több mint 130 külföldön megjelenő magyar nyelvű lap állományunkban lévő évfolyamainak jegyzéke kutatható a <http://adatbank.sk/leveltarak/magyarorszagi-lapok/> oldalon, melyet 2014-ben is a gyűjtemény bővülése során folyamatosan aktualizáltunk.

Tavasszal hozzánk került id. Tuba Lajos hagyatékából több szlovákiai magyar folyóirat bekötött évfolyama, illetve nem teljes évfolyamok, számok, amelyek hiányoztak a gyűjteményünkben (pl. Dunatáj, Komáromi Lapok, Református Újság, stb.), az évvégéig megtörtént ezek állományba vétele.

A nyár folyamán hozzánk kerültek a 2013-as év bekötött Új Szó példányai az Új Szó szerkesztőségéből.

December folyamán könyvtárunkhoz kerültek Tözsér Árpád folyóirat gyűjteményének azon darabjai, amelyekben írásai szerepelnek. Rendszerezésére és állományba vételére a következő év elején kerül sor.

Online elérhetőség: <http://adatbank.sk/leveltarak/folyoirattar/>

Fotoarchívum, CD-, DVD- és videógyűjtemény

Programvezető: Végh László

Munkatársak: Sebő Beáta, Roncz Melinda

Partnerintézmények: Szlovákiai magyar fotósok, kiadók

A Bibliotheca Hungarica fotóarchívuma ismert sajtófotósok munkáiból jelenleg közel 75000 fényképet tartalmaz. A könyvtár fotóarchívumát programszerűen gyarapítja a felvidéki magyar műemlékek és emlékhelyek jelenlegi állapotát ábrázoló képek dokumentálásával is. Jelentős állományt képvisel az egyre bővülő CD- és videógyűjtemény is, amelyek feldolgozása a Huntéka segítségével történik, és a kutatók számára hozzáférhető és kereshető az on-line katalógus segítségével is.

Folyamatosan visszük be a jegyzékünkbe a hozzánk beérkezett fényképeket, dokumentumokat. A könnyebb kereshetőség érdekében átrendeztük, valamint összesítettük a Bibliotheca Hungaricában meglévő fotók listáit.

Szakdolgozatok gyűjteménye

Programvezető: Végh László

Munkatársak: Sebő Beáta, Roncz Melinda

Partnerintézmények: kutatók

Szolgáltatásainkat igénybe vevő kutatók szakdolgozataival folyamatosan bővülő állomány archiválása, és adatainak feldolgozása a Huntéka program segítségével történik. 2014-ben 178 különböző szakdolgozat - bakalármunka, diplomamunka, disszertáció – anyagát vehették kezükbe a hozzánk látogató kutatók.

A nálunk kutatókat megkérjük, hogy az elkészült munkájukat juttassák el a könyvtárunkba, és ezeket folyamatosan dokumentáljuk.

Online:

http://hunteka.foruminst.sk/index.jsp?jsessionid=D64D9A4A8A238B94E8A9F0F3B0CB2E43?page=result&new=1&group=0&bib1ext=1003-0&search_term_0=&logic=1&bib1ext=4-0&search_term_1=&logic=1&bib1ext=2111-0&search_term_2=Szakdolgozatok&logic=1&bib1ext=31-0&search_term_3=&logic=1&bib1ext=59-0&search_term_4=&logic=1&bib1ext=1018-0&search_term_5=&logic=1&bib1ext=54-0&search_term_6=&logic=1&bib1ext=1001-0&search_term_7=&stepsize=10&dbname=database&dbname=database_forum

Kutatók a Bibliotheca Hungaricában és a levéltárban

Programvezető: Végh László

Munkatársak: Sebő Beáta, Roncz Melinda, Kőrös Zoltán

Kutatóink személyesen, telefonon, illetve e-mailen keresztül is igénybe vették szolgáltatásainkat. 2014-ben az év folyamán több mint 80 kutató látogatott el a könyvtárunkba. Ebből 5 személy a Balassi Intézet gyakornoka volt. Voltak visszajáró kutatóink, akik rendszeresen, hetente igénybe vették szolgáltatásainkat, nagyrésztük folyóirattárunk állományát nézte át.

A hozzánk látogatók történelmi tárgyú, helytörténeti, kisebbségtörténeti, sajtótörténeti, metodikai, irodalomtörténeti, nyelvészeti, az idegenforgalmat érintő, illetve néprajzi tárgyú írások forrásanyagához kérték segítségünket. Igény szerint az adott témában könyveket ajánlottunk, illetve reserset készítettünk. A kutatók egy része a könyvtári és folyóirattári állományunkon kívül a levéltárban található dokumentumokat is felhasználta anyaggyűjtéséhez.

2014-ben többek között az alábbi témákkal keresték fel könyvtárunkat:

- Magyar honvédség a 2. világháborúban
- Szlovákia csatlakozása az Európai Unióhoz
- Egyház és hadsereg kapcsolata az 1. világháború alatt
- Nemzeti ünnepek a Csallóközben
- A somorjai futball története

- Dióspatony sporttörténete
- A somorjai zsidóság története a holokauszt időszakában
- Az olasz hadifoglyok élete és mindennapjai Somorján az első világháború idején
- A Bős-Nagymaros vízlépcsőrendszer és annak története
- A sárosfai alapiskola története a kezdetektől
- A szlovákiai magyarság helyzete az Európai Unióhoz való csatlakozás után
- A magyar-szlovák viszony változása a kisebbség-többség szempontjából az EU-s csatlakozás óta
- A kárpáti németek demográfiája
- Eltérő nemzetiségű települések tájhasználat-történeti kutatása a Latorca völgyében
- Kisebbségi sajtó a számok tükrében
- A felvilágosodás, mint tananyag a történelemtankönyvek hasábjain
- Gyermekfolklor a tankönyvekben
- A pedagógus tulajdonságainak hatása a tanulókra
- Az e-learning
- Szabó Béla munkássága
- Márai Sándor szépprózája
- Jankovics Marcell életműve
- Szlovenszkói magyar irodalom
- Kismagyar nevének változásvizsgálata
- Egyházgelle családneveinek vizsgálata
- Zsigárd és Királyrév hivatali nyelvhasználata
- Szlovák-magyar nyelvi kontaktusok a szlovákiai magyar oktatásban
- Csallóköz idegenforgalma, különös tekintettel Somorja városára
- Idegenforgalom Komáromban

Szlovákiai Magyar Levéltár

Programvezető: Végh László

Munkatársak: Kőrös Zoltán

A Fórum Kisebbségkutató Intézet levéltára a szlovákiai magyarság életével kapcsolatos levéltári dokumentumokat, a szlovákiai magyar politikai pártok, társadalmi, kulturális és egyéb szervezetek és intézmények iratanyagait, közéleti személyiségek, írók, művészek levelezését, hagyatékát stb. tartalmazza. A projektum célja az elkészült levéltári jegyzékek internetes feldolgozása volt.

Eddig elkészült leltári jegyzékek:

Személyi hagyatékok és iratgyűjtemények:

- Arany A. László hagyatéka*
- Győri Dezső hagyatéka*
- Szalatnai Rezső hagyatéka*
- Ungváry Ferenc hagyatéka*
- Gyönyör József hagyatéka*
- Turczel Lajos hagyatéka (levelezések)*
- Szabó Rezső iratai*
- Varga Sándor iratai*
- Kulturális szervezetek iratai - Csemadok:
- A CSEMADOK KB elnökségi üléseinek jegyzőkönyvei – (1948–2000)*
- A CSEMADOK országos közgyűlései
- Csemadok alapszervezetek története és helytörténeti tanulmányok
- Szervezeti értesítők
- Propaganda az 50-es, 60-as évekből

- Történeti tanulmányok
- Táncgyűttek és táncmozgalom
- Táncdalfesztiválok
- Táborok
- Színhátság
- Színművek és irodalmi műsorok szövegvégyvei
- Névsorok
- Jókai Napok
- Járási konferenciák
- Nemzetközi hadigondozott alapítvány (1993-1994)
- Gombaszög
- Fesztiválok
- Fábry Napok
- Előadói segédanyagok
- CSMTKE
- Vetélkedők

Pártok iratai:

- FMK
- MPP
- Együttélés
- Alakuló közgyűlés (1989)
- Alapító kongresszus 1990

Gyűjtemények

Kisnyomtatványok

A Bibliotheca Hungarica gyűjteményében található színházak műsorfüzetei, meghívók és értesítők különböző kulturális eseményekről (pl. Dunamenti Tavasz, Gombaszög Országos Dal- és Táncünnepély, Zselízi Országos Népművészeti Fesztivál, Czuczor Gergely-napok, Kazinczy Nyelvművelő Napok, Kodály-napok, Tavasz szél vezet áraszt, Jókai-napok, Vámbéry Polgári Társulás rendezvényei stb.). A feldolgozott kisnyomtatványok száma eléri a 6144 darabot.*

Szakedolgozatok

A Bibliotheca Hungarica gyűjteményét egyre nagyobb számban használják fel munkájukban a szlovákiai magyar művelődés történetét feldolgozó kutatók. Különböző témákhoz (irodalom, nemzetiségi kérdés, helytörténet, sajtó stb.) nyújtott információkért cserébe a diákok elhozzák az elkészült diplomamunkájuk egy példányát, amellyel további segítséget tudnak nyújtani a téma iránt érdeklődőknek. Így folyamatosan gyarapszik a könyvtár szakdolgozat-gyűjteménye, amelyben jelenleg 125 különböző feldolgozott téma áll a kutatók rendelkezésére.*

Képzőművészeti kiállítások katalógusai

A könyvtár gyűjteményében található képzőművészeti kiállításokról szóló katalógusok (pl. Duna Menti Múzeum, Csallóközi Múzeum, Kortárs Magyar Galéria, Nógrádi Galéria stb.).*

Plakátok

A Bibliotheca Hungarica plakátgyűjteménye felöleli a szlovákiai magyarság szellemi-művészeti életével kapcsolatos dokumentumokat.*

Néprajzi adattár

Az Etnológiai Központ gyűjteménye. Az adattár egyrészt kéziratok, jórészt közöletlen néprajzi gyűjtésekből áll Dél-Szlovákia magyarok lakta területéről. Másrészt benne foglaltatik a (Cseh)Szlovákiai Magyar Néprajzi Társaság 1989-1999 közötti tevékenységének teljes dokumentációja (levelezés, jegyzőkönyvek, programok stb.). A gyűjtemény 1099 beleltározott tételben mintegy 20 ezer lapnyi szöveget tartalmaz.*

* az interneten jelenleg elérhető jegyzékek

Etnológiai Központ

A Szakrális Kisemlék Archívum bővítése

Felelős: Liszka József

2014-ben tovább folytatódott az 1997-ben, a Kárpát-medencében elsőként megalapított, s a maga nemében azóta is legjelentősebb adatbázis, a Szakrális Kisemlék Archívum kompletizálása, valamint az eddigi gyűjtemény teljes revíziójára, részbeni digitalizálására is sor került. Az Etnológiai Központ munkatársain kívül a dokumentációs tevékenységbe (első sorban a terepmunkába) bevontuk a komáromi Selye János Egyetem Tanárképző Karának a hallgatóit is, valamint külső munkatársakat (ebben az esztendőben Bendík Mártát).

Kapcsolódó publikációk:

- Bendíkné Szabó Márta: A palásti Babba-kápolna. *Acta Ethnologica Danubiana 16* (2014), 29–48. p.
- L. Juhász Ilona: Sakrálne stavby a pamiatky Žitného ostrova. Fotografie. *Acta Ethnologica Danubiana 16* (2014), 229–231. p.
- L. Juhász Ilona: Szakrális kisemlékek mint a két világháború emlékjelei Dél-Szlovákiában (megjelenés előtt)
- L. Juhász Ilona: Malé sakrálne objekty vo funkcii pamätníkov prvej a druhej svetovej vojny na južnom Slovensku. (Musaeum Hungaricum, megjelenés előtt)
- L. Juhász Ilona: Az elhunyt emlékezetének temetőn kívüli emlékjelei. Haláljelek és halálhelyjelek Dél-Szlovákiában (Musaeum Hungaricum, megjelenés előtt)
- L. Juhász Ilona: Pomníky zosnulých mimo cintorína. Označenia miesta smrteľnej dopravnej nehody na južnom Slovensku (Musaeum Hungaricum, megjelenés előtt)
- Liszka József: Egyházi építmények és emlékhelyek a Csallóközben. Fényképek. *Acta Ethnologica Danubiana 16* (2014), 231–233. p.
- Liszka József: A Szentháromság ikonográfiája a szlovákiai Kisalföld szakrális kisemlékein. *Acta Ethnologica Danubiana 16* (2014), 11–28. p.
- Liszka József: Templomok a templomban. Egy hálakiállítás után. *Vasárnap 47*, 2014/47, 22–23. p.

Néprajzi könyv- és adattár, valamint fotótár

Felelős: L. Juhász Ilona, Liszka József

Az Etnológiai Központ néprajzi könyvtára (Bibliotheca Ethnologica), a néprajzi adattár és fotótár folyamatos bővítése, a fotótár digitalizálása

Digitalizálás, internet

Szlovákiai Magyar Adatbank

Programvezető: Konkoly László

Munkatársak: Laczkó Sándor, Tuba Ádám

Partnerintézmények: Real-Net, s.r.o., eNiton Enterprises, s.r.o., Arcanum, Budapest

A szlovákiai magyarokra vonatkozó történeti, kulturális és társadalmi információk rendszerezett gyűjtése, feldolgozása, szolgáltatása, internetes megjelenítése: bibliográfiák, lexikonok, statisztikák, helységnévtárak, térképek, kronológiák, digitalizált könyvek és folyóiratok, vendég honlapok, kutatási adatbázisok, intézményi kataszterek, irodalmi adattár, folyóiratok, tematikus társadalomtudományi kutatási blokkok, fotótár, linktár stb.

A Fórum Kisebbségkutató Intézet évek óta dolgozik a könyvtári és levéltári anyagai digitalizálásán, illetve azok internetes megjelenítésén. A program célja, hogy bárki hozzájuthasson ezekhez a kulturális értékekhez, ehhez szükséges az adatbázisok átalakítása, keresők és más eszközök kialakítása az interneten.

A portál első verziója 2007 decemberétől 2013 októberéig üzemelt egy saját fejlesztésű keretrendszerben. Az elmúlt évben sor került a portál teljes átdolgozására és a WordPress CMS keretrendszerre való átkonvertálására. Az Adatbank most már önálló <http://adatbank.sk> webcímen érhető el. Jelenleg egy WordPress Multisite motor alatt fut az összes intézeti és néhány partnerintézmény honlapjával együtt. A Multisite telepítés segítségével könnyen megoldható az egyes honlapok közötti adatcsere, amely biztosítja az adatok Adatbankba való integrálását. A WordPress felhasználóbarát adminisztrációs felületén keresztül on-line szerkeszthető és bővíthető minden tartalom.

Az adatbank szerkezeti felépítése:

1. Tudástár
 - a. Kronológia 1918-tól napjainkig
 - b. A (cseh)szlovákiai magyarok lexikona 1918-tól
 - c. Intézmények (intézmények, szervezetek, csemadok alapszervezetek és területi választmányok, községi hivatalok, egészségügyi intézmények)
 - d. Kisebbségeket érintő jogszabályok
2. Kép-Hang
 - a. Képeslapgyűjtemény
 - b. Fotóarchívum
 - c. Hangarchívum
3. Könyvtár
 - a. Könyvtári gyűjtemények (CD és videókazetta gyűjtemény, folyóirattár, szakdolgozatok, nemzetiségi lapok)
 - b. Bibliográfiák
 - c. Repertóriumok
 - d. Könyvtárkatalógusok (Bibliotheca Hungarica, Etnológiai Központ)
 - e. Médiaspájz
4. Levéltár
 - a. Egyéni hagyatékok
 - b. Levéltári gyűjtemények (képzőművészeti kiállítások katalógusai, kisnyomtatványok, naptárak, plakátok, néprajzi adattár)
 - c. Dokumentumok
 - d. Iratok
5. Települések (Szlovákia települései)
6. DigiTéka
 - a. Digitalizált könyvek
 - b. Digitalizált folyóiratok
 - c. Nemzetiségi évkönyv
 - d. Médiaspájz

7. Rendezvények (Szlovákiai magyar szervezetek rendezvényei)

A napi átlag 500 látogatóval és 3000–5000 oldalnyitással az egyik leglátogatottabb szlovákiai magyar portálok egyike, a Google rangsorolásában 2010 januárjától 6-os PageRank, amit azóta is tartunk.

Teljesítések: 2014-es év

- A (cseh)szlovákiai magyarok lexikona - szócikkek frissítése és illusztrációs képek feltöltése valamint az internetes kereső optimalizálása és a grafikai elrendezés/megjelenítés módosítása
- A Könyvtár/Bibliográfiák rovatba felkerült 2 új bibliográfia: Az 1990 után megjelent helytörténeti irodalom bibliográfiája, Tózsér Árpád személyi bibliográfiája
- Rendezvények rovat - kereső optimalizálása
- Látogatottság: Látogatók: 69.382, Egyedi látogatók: 49.082, Oldalnyitás: 244.542, Napi átlag: **200**

Képeslapgyűjtemény

Programvezető: Végh László

Résztvevők: Konkoly László, Orosz Örs, Tuba Ádám

Ütemterv: 2014. 1. 1. – 2014. 12. 31.

A levéltár fontos részét képezi a mintegy 5000 régi és mai képeslap. Szlovákiai képeslap-börzéken és magánygyűjtőktől beszerezve bővül folyamatosan a gyűjtemény, amely elsősorban a Szlovákia magyar lakta városai és községei állapotának 1918 utáni változásait dokumentálja. Külön jelentőséggel bírnak a Szlovákia területén található magyar vonatkozású műemlékeket, történelmi emlékhelyeket (honvédszobrok, Kossuth-szobor, Petőfi-szobor, felvidéki emlékhelyek, millenniumi emlékszobrok) ábrázoló képeslapok. A helytörténeti kutatás szempontjából fontos dokumentáció az ez idáig mintegy 100 szlovákiai városról és községről található gyűjtemény.

Teljesítések: A 2014-es évben 12 új képeslappal bővült a gyűjtemény.

Szlovákiai Magyar Közéleti Digitális Fotótár

Programvezető: Konkoly László

Résztvevők: Végh László, Szeder László, Szamák Mihály

Ütemterv: 2014. 1. 1. – 2014. 12. 31.

A Fórum Kisebbségkutató Intézet (Bibliotheca Hungarica, Etnológiai Központ) levéltárában hatalmas mennyiségű digitális fotó-, fotó-, DIA- és negatívgyűjtemény található, amely sok éves gyűjtőmunka eredménye. A gyűjtemény részét képezi több híres fotós és közéleti személyiség (Prandl Sándor, Lipcsei György, Arany A. László, Gyökeres György, stb.) teljes hagyaték, ezen kívül több intézet és civil szervezet fotógyűjteménye (Fórum Intézet, Etnológiai Központ – Néprajzi fotótár, Etnológiai Központ – Szakrális Kisemlék Archívum, Csemadok, Szóttos Kamara Néptáncgyűttes, KAFEDIK), valamint jelenkori fotósok közéleti, politikai és kulturális fotói (Somogyi Tibor, Kiss Gábor, Görföl Jenő, Takács András, stb.). Ennek az anyagnak a rendszerezése és feldolgozása már évek óta folyamatban van.

Teljesítések:

Az internetes adatbázis megtalálható a Szlovákiai Magyar Adatbank honlapján **Kép-Hang/Fotóarchívum** menüpont alatt a következő címen: <http://adatbank.sk/fotok/fotoarchivum/>. A digitalizált képkocka gyűjtemény nagysága eléri

a 300 ezer darabot. Ebből jelenleg megközelítőleg 11 ezer darab van feldolgozva és közzétéve az Adatbank honlapján.

A feldolgozott gyűjtemény felosztása:

- Levéltári gyűjtemény: (10065 drb)
- A Fórum Kisebbségkutató Intézet fotóarchívuma: (2370 drb)
- Az Etnológiai Központ DIA gyűjteménye: (4259 drb)
- Emlékművek - emlékhelyek - vizuális nyelvhasználat: (8540 drb)
- Sociophoto 2012 díjnyertes fotói: (30 drb)

Gyarapodás: 2014-ben (330 drb), 2013-ban (2915), 2012-ben (2121), 2011-ben (255 drb), 2010-ben (25941 drb), 2009-ben (510 drb), 2008-ban (5583 drb), 2007-ben (2064 drb), 2006-ban (2988 drb), 2005-ben (1100 drb)

Az internetes adatbázis a Fórum Kisebbségkutató Intézet gyűjteményén kívül tartalmazza továbbá a Szlovákiai Magyar Adatbank portáljához csatlakozó további szervezetek (intézmények) fotóarchívumait is (Csemadok, Szóttos KNE, Zoboralja.sk, Somorja Város, stb.).

- A CSEMADOK fotóarchívuma: (3675 drb)
- A Szóttos KNE fotóarchívuma: (2058 drb)
- A Zoboralja.sk fotóarchívuma: (11416 drb)
-

Hangarchívum

Programvezető: Ryšavý Pál

Résztvevők: Konkoly László

Ütemterv: 2014. 1. 1. – 2014. 12. 31.

A hangarchívum tartalmazza a Fórum Kisebbségkutató Intézet rendezvényein (konferenciákon, könyvbemutatókon, szakmai beszélgetéseken) készült hangfelvételeket, továbbá az intézet által készített „Oral History” interjúkat, különböző projektumok kapcsán készített felmérések hanganyagait, a Szlovák Rádió magyar adásában elhangzott rádiófelvételek hanganyagait, valamint a levéltárban fellelhető további archív hanganyagokat.

A projektum célja a gyűjtemény folyamatos bővítése, digitalizálása, rendszerezése és interneten való megjelenítése.

Teljesítések:

Az internetes adatbázis megtalálható a Szlovákiai Magyar Adatbank honlapján **Kép-**

Hang/Hangarchívum menüpont alatt a következő címe: <http://adatbank.sk/kep-hang/hangarchivum/>

- 71 konferencia hangzó anyaga (2004-től 2011-végéig)
- A 2003 és 2005 között működő Somorjai Fórum Klub egyes előadásainak hangzó anyaga – 5 drb
- Sima Ferenc nyelvjárási gyűjtései – 8 falu.
- Beszélgetések szlovákiai magyar közéleti személyiségekkel – 140 kazetta

- Oral History – több tucat mélyinterjú

A 2014 elkezdődött Sima Ferenc (a pozsonyi Comenius Egyetemen Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékének adjunktusa volt) nyelvjárás gyűjtéseinek digitalizálása és feldolgozása. A gyűjtemény 160 darab tekerces mágnesszalagot tartalmaz, amelyen 330 órányi interjú és beszélgetés található. Ebből mintaszerűen 8 falu/82 beszélgetés már eddig is megtalálható volt az Adatbank honlapján. Eddig 132 szalag lett digitalizálva 26 pedig fedig fel is lett dolgozva.

Az Irodalmi Szemle digitalizálása

Programvezető: Végh László

Résztvevők: Orosz Örs, Konkoly László, Szamák Mihály, Tuba Ádám

Ütemterv: 2014. 1. 1. – 2014. 12. 31.

A projektum fő célja digitalizálni az Irodalmi Szemle összes megjelent számát a kezdetektől egészen napjainkig.

Az Irodalmi Szemle digitalizálását az Arcanum kft., a szövegfelismerést pedig a Fórum Kisebbségkutató Intézet végezte el. A 2014-as év végére elkészült a teljes digitalizált anyag és a tartalomjegyzék összeállítása is. Az 1958-2008 közötti időszakban az Irodalmi Szemlének összesen 503 száma jelent meg melyekben közel 11 ezer cikk/tanulmány/vers található. 2015 első negyedében felkerül az Adatbankba.

Rendezvények, programok adatbázisa

Programvezető: Konkoly László

Résztvevők: Szamák Mihály

Ütemterv: 2014. 1. 1. – 2014. 12. 31.

2003-tól kezdődően gyűjtünk minden olyan magyar vonatkozású rendezvénnyel kapcsolatos információt, szórólapot vagy plakátot, amely internetes oldalon vagy e-mail formájában is megjelent. Ez a munka hozzá tartozik ahhoz a gyűjtő és dokumentációs tevékenységhez, amelyet a Bibliotheca Hungarica vállalt fel. Manapság a rendezvények interneten történő hirdetése jelentős mértékben előtérbe került, viszont a legtöbb ilyen jellegű publikáció idővel elveszik, ezért tartjuk fontosnak ezek egy helyen való gyűjtését nemcsak a dokumentálás szempontjából, hanem aktuális információs értékük miatt is.

Teljesítések: A rendezvénynaplár évről évre gyarapodik. A 2009-as évben elértük a havi 400-500-bejegyzést, az utóbbi években 200-300 körül mozog az összegyűjtött rendezvények száma.

Gyarapodás: 2005-ben (1408 drb), 2006-ban (1678 drb), 2007-ben (1198 drb), 2008-ban (3004 drb), 2009-ben (5769 drb), 2010-ben (3500 drb), 2011-ben (3290 drb), 2012-ben (1059 drb), 2013-ban (807 drb), 2014-ben (1635 drb)

A 2009-es évtől a rendezvényarchívum elérhető XML formátumban is.

Az internetes adatbázis a Fórum Kisebbségkutató Intézet által gyűjtött rendezvényeken kívül tartalmazza továbbá a Szlovákiai Magyar Adatbank portáljához csatlakozó további szervezetek (intézmények) rendezvényeit is (Csemadok, Szóttos KNE, Zoboralja.sk, Somorja Város, Rozsnyovidek.sk stb.).

Gyarapodás: 2014-ben (126 drb)

A FKI hírszolgálat

Programvezető: Laczkó Sándor

Ütemterv: 2014. 1. 1. – 2014. 12. 31.

A Fórum Kisebbségkutató Intézet hírcsatornáit. Ide tartozik pl. a levelezőrendszer kezelése és a közösségi médiák frissítése.

Teljesítések: 2014-ben hat hírlevélt küldtünk ki, amelyek itt érhetőek el: 1, 2, 3, 4, 5, 6. A híleveleket egy saját, nyílt forráskódú rendszerből postázzuk. Jelenleg 1900 felíratkozónak, két nyelven küldjük a híreket, melynek átlagosan 35-40%-os az olvasottsági aránya.

A Facebook oldalunk látogatóinak számát sikerült 450-ről 900-ra növelni. Átlagosan két naponta frissítjük az oldalt, főképp az intézmény híreivel, valamint a munkatársaink egyéb médiumokba írt cikkeivel.

A Fórum Kisebbségkutató Intézet publikációi 2014-ben

A publikációk megvásárolhatók papíralapú vagy elektronikus formában a Fórum Kisebbségkutató Intézet Könyvesboltjában az interneten: <http://eshop.foruminst.sk/>

Könyvek, monográfiák

GYURGYÍK LÁSZLÓ: *A szlovákiai magyarság demográfiai folyamatai 1989-től 2011-ig. Különös tekintettel a 2001-től napjainkig tartó időszakra.* /Nostra Tempora, 22./ Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2014, 224 p. ISBN 978-80-89249-77-0

LAMPL ZSUZSANNA (szerk.): *Tanulmányok az ifjúságról.* /Nostra Tempora, 21./ Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2014, 240 p. ISBN 978-80-89249-74-9

POPÉLY ÁRPÁD: *Fél évszázad kisebbségben. Fejezetek a szlovákiai magyarság 1945 utáni történetéből.* /Nostra Tempora, 20./ Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2014, 328 p. ISBN 978-80-89249-73-2

POPÉLY ÁRPÁD (szerk.): *Iratok a csehszlovákiai magyarság 1948–1956 közötti történetéhez II. Válogatás a prágai magyar követség és a pozsonyi magyar főkonzulátus magyar kisebbséggel kapcsolatos jelentéseiből.* /Fontes Historiae Hungarorum, 5./ Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2014, 576 p. ISBN 978-80-89249-71-8

SIMON ATTILA (szerk.): *Esterházy János és a szlovéniai Magyar Párt. Iratok szlovákiai magyarok történetéhez (1938–1945).* /Fontes Historiae Hungarorum, 6./ Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2014, 304 p. ISBN 978-80-89249-76-3

VIGA GYULA (szerk.): *Kisgéres.* Lokális és regionális monográfiák 1. Fórum Társadalomtudományi Intézet Etnológiai Központ. Lilium Aurum Kiadó, Dunaszerdahely, 2014. 320 p.

Évkönyv

LISZKA JÓZSEF (szerk.): *Acta Ethnologica Danubiana 16.* Komárom – Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet Etnológiai Központja, 2014, 256 p. ISBN 978-80-89249-72-5

Folyóirat

Fórum Társadalomtudományi Szemle, 2014/1. ISSN 1335-4361, 200 p.
Tanulmányok

Liszka József: Hol ringtak a bölcsők? Kérdések és válasz kísérletek a Kőműves Kelemenné balladájával kapcsolatban
Kerényi Éva: Gömöri fürdőélet a 19. században I.

Lanstyák István: A fordítási egyenértékűség néhány válfajáról. Szempontok a magyar Újszövetség-fordítások és revíziók vizsgálatához

Csernicskó István: Ukrajna nyelvi helyzete egy amerikai film szinkronja tükrében

Huszár Ágnes–Kegyes Erika: Nyelvtani nem, női foglalkozásnevek és gender

Bilász Boglárka–Lucia Satinská: „A kétnyelvűség jegyében”. Nyelvmenedzselés szlovák–magyar Facebook-oldalokon

Bajcsi Ildikó: Női szerepek kisebbségi helyzetben. Magyar női sorsok a két világháború közötti Csehszlovákiában

Bolemant Lilla: Női szempontok a (cseh)szlovákiai magyar irodalom és újságírás történetében (1919–1938)

Közlemények

Püspöki Nagy Péter: Lehetőségek és választások

Könyvek

Cs. Nagy Lajos: Medvesalja magyar nyelvjárás atlasza (*Koncsol László*)

Csernicskó István: Államok, nyelvek, államnyelvek. Nyelvpolitika a mai Kárpátalja területén (1867–2010) (*Gazdag Vilmos*)

Csernicskó István: Államok, nyelvek, államnyelvek. Nyelvpolitika a mai Kárpátalja területén (1867–2010) (*Bátyi*)

Szilvia)

Tamáška Máté: Kassa-vidék településképei. Tamáska Máté: Falvak az uradalmak helyén. A megszűnt nagybirtok telepes községeinek építészete 1945 után (*Vajda Barnabás*)

Fórum Társadalomtudományi Szemle, 2014/2. ISSN 1335-4361, 172 p.

Tanulmányok

Öllös László: A szabadság és a nyelvszabadság

Gyurgyík László: A vegyes házasságok (házasságkötések) alakulása Szlovákiában, különös tekintettel a magyar lakosságra

Popély Árpád: Az első szlovák országgyűlés megválasztása 1938 decemberében

L. Juhász Ilona: A Károly király gyermeknyaraltatási akció 1918 nyarán – 1. Osztrák gyerekek a mai Szlovákia magyarlakta területein (A korabeli sajtóhírek alapján)

Gecse Annabella: „Salus animarum suprema lex esto”

Kerényi Éva: Gömöri fürdőélet a 19. században II.

Könyvek

Acta Ethnologica Danubiana 15. (*Bárth Dániel*)

Zimányi Árpád: Szókészleti és morfológiai változások a mai magyar nyelvben (*Angyal László*)

Márku Anita: „Po zákárpátszki”. Kétnyelvűség, kétnyelvűségi hatások és kétnyelvű kommunikációs stratégiák a kárpátaljai magyar közösségekben (*Gazdag Vilmos*)

Lőrincz Gábor: A nyelvi variativitás a szlovákiai magyar anyanyelvtankönyvekben (*Kondor Perhács Johanna*)

Kontra Miklós–Németh Miklós–Sinkovics Balázs (szerk.): Elmélet és empiria a szociolingvisztikában (*Sebők Szilárd*)

Ladislav Macháček: Úvod do sociológie mládeže (*Lampl Zsuzsanna*)

Duba Gyula: Valami elmúlt II. Erni diákkora (*Csanda Gábor*)

Fórum Társadalomtudományi Szemle, 2014/3. ISSN 1335-4361, 172 p.

Tanulmányok

N. Császi Ildikó: Nyelvi hátrány helyett nyelvi esélyegyenlőséget! Az anyanyelvi kulcskompetencia fejlesztése a nyelvi hátránnyal rendelkező tanulóknál

Kralina Hoboth Katalin: Magyar szakmai nyelvhasználat és szaknyelvtanítás Szlovákiában

Kara Anna: „Én, Mécs...” Önéletrajz – másodkézből

Kosztyó Gyula: Népművelésügy Ung vármegyében egy statisztikai adatsor tükrében (1941)

Gaucsík István: A Pozsonyi I. Takarékpénztár közhasznú és jótékonyági tevékenysége a 19. században

Tózsza-Rigó Attila: A városi közösség „önolvasata”. Reprezentáció és közösségtudat a Pozsonynak tett adományok tükrében (16. századi végrendeleti anyag információi alapján)

Popély Árpád: Az első szlovák országgyűlés megválasztása 1938 decemberében (2. rész)

L. Juhász Ilona: A Károly király gyermeknyaraltatási akció 1918 nyarán – 2. Magyarországi gyerekek nyaralása Ausztriában (A korabeli sajtóhírek alapján)

Kerényi Éva: Gömöri fürdőélet a 19. században III.

Könyvek

Simon Attila: Az elfeledett aktivisták. Kormányparti magyar politika az első Csehszlovák Köztársaságban (*Baka L. Patrik*)

H. Nagy Péter: Párhuzamos mintázatok (*Baka L. Patrik*)

Tulajdonnevek a fordítás és a kétnyelvűség kontextusában (*Tóth Katalin*)

Fórum Társadalomtudományi Szemle, 2014/4. ISSN 1335-4361, 176 p.

Tanulmányok

Simon Attila: Kettős szorításban. A dél-szlovákiai zsidóság Trianon és Auschwitz között

Szita Szabolcs: A vidéki zsidóság deportálása, különös tekintettel a visszacsatolt területekre

Komzsík Attila–László Béla: A szlovákiai magyar nemzeti közösség formális művelődésének két évtizede

Gyurgyík László: A magyar nemzetiségűek településszerkezeti változásai az ezredfordulót követő évtizedben az ismeretlen nemzetiségűek adatainak a háttérben

Lampl Zsuzsanna: A szlovákiai felsőoktatási szféra és a dél-szlovákiai magyar/szlovák fiatalok egyetempercepciói

Lanstyák István: Kusza problémák

Horbulák Zsolt: A marketing nyelvhasználati kérdései. Marketingstratégiai nyelvi buktatók a határon átnyúló kereskedelem esetében

P. Márkus Katalin–M. Pintér Tibor: Szótárak és használók. Az angol–magyar, magyar–angol lexikográfia módszertani alapjai

Közlemények

Voigt Vilmos: Törvények a kisebbségekért vagy kisebbségek a törvényekért?

Könyvek

Lampl Zsuzsanna: A szlovákiai magyarok szociológiája 1. Szlovákiai és magyar (*Gaucsík István*)

Gaucsík István: Lemorzsolódó kisebbség. A csehszlovákiai magyarság jogfosztásának gazdasági háttere 1945–1948 (*Korpás Árpád*)

Maruzsa Zoltán: A német újrafegyverkezés és a hidegháború 1945–1969. Összegzés és dokumentumok (*Vajda Barnabás*)

Kalmár Melinda: Történelmi galaxisok vonzásában. Magyarország és a szovjetrendszer 1945–1990 (*Vajda Barnabás*)

Az FKI által fenntartott webes felületek és honlapok

A Fórum Intézet honlapja

Programvezető: Konkoly László

Résztvevők: Laczkó Sándor, Tóth Károly

Ütemterv: 2014. 1. 1. – 2014. 12. 31.

A Fórum Kisebbségkutató Intézet évről-évre egyre fontosabb szerepet tölt be a szlovákiai magyar civil és közéleti szférában. Széleskörű tudományos programjai, bővülő tevékenysége és közéleti koordinációs szerepe indokoltá teszi az önálló intézeti weblap működtetését, amely nagyobb hangsúlyt fektet a partnerekkel és nyilvánossággal való kommunikációra. A 2013-as évig közös felületen volt elérhető a Szlovákiai Magyar Adatbankkal együtt. Jelenleg a foruminst.sk webcímen csak a Fórum Kisebbségkutató Intézet honlapja található magyar és szlovák nyelven.

Teljesítések: 2014

- foruminst.sk: 107 hír/bejegyzés
- Látogatottság: Látogatók: 32.138, Egyedi látogatók: 21.640, Oldalnyitás: 74.354, Napi átlag: **90**

Szlovákiai Magyar Adatbank

Programvezető: Konkoly László

Résztvevők: Laczkó Sándor, Tóth Károly

Ütemterv: 2014. 1. 1. – 2014. 12. 31.

Az Adatbank a legfontosabb tudástárat jelenti. Itt találhatóak a kronológiák, lexikonok, a különböző irott, audio és vizuális gyűjtemények, településtár, a könyvtárak jegyzékei stb.

Teljesítések: 2014

Az Adatban kialakítása, vizuális megjelenítése, tesztelése.

A Fórum Intézet internetes könyvesboltja

Programvezető: Laczkó Sándor

Résztvevők: Konkoly László, Roncz Melinda, Csanda Gábor

Ütemterv: 2014. 1. 1. – 2014. 12. 31.

A Fórum Kisebbségkutató Intézet internetes könyvárúháza, amelyben megtalálható a FKI eddig kiadott összes könyve.

Teljesítések: 2014

- eshop.foruminst.sk: 10 új publikáció

- **Módosítások:** A könyvesbolt testreszabása az új e-shopokról szóló törvény értelmében. Frissített szerződési feltételek, új létrehozott oldal: visszaváltás feltételei, letölthető adatlappal. Postaköltség lecserélése manipulációs díjra, számla javítása egynyelvű szlovákra.
- **Látogatottság:** Látogatók: 9.923, Egyedi látogatók: 6.427, Oldalnyitás: 33.346, Napi átlag: **30**

A Zalabai Zsigmond Városi Könyvtár honlapja

Programvezető: Konkoly László

Résztvevők: Pirk Ilona, Laczkó Sándor

Ütemterv: 2014. 1. 1. – 2014. 12. 31.

Teljesítések: 2014 februárjában sor került a Városi Könyvtár honlapjának teljes felújítására. A honlap integrálva lett a Fórum Kisebbségkutató Intézet által működtetett honlapok közös rendszerébe (WordPress Multisite).

Madari.sk

Programvezető: Laczkó Sándor

Résztvevők: Konkoly László, Ryšavý Pál

Ütemterv: 2014. 1. 1. – 2014. 12. 31.

A madari.sk egy olyan információs portál, amely szlovák nyelven közöl írásokat a szlovákiai magyarokról. Elsődleges célja, hogy egy olyan csatornává váljon, ahol ismeretterjesztő, szakmai és tudományos anyagokat közvetít a szlovákiai magyarokról.

Teljesítések: 2014

- 147 új bejegyzés
- **Látogatottság:** Látogatók: 81.963, Egyedi látogatók: 64.210, Oldalnyitás: 173.343, Napi átlag: **225**

A Szlovákiai Magyarok Kerekasztalának honlapja és a Jogsegélyszolgálat

Programvezető: Laczkó Sándor

Résztvevők: Konkoly László, Ryšavý Pál

Ütemterv: 2014. 1. 1. – 2014. 12. 31.

A Szlovákiai Magyarok Kerekasztala nyitott, politikai pártoktól független, önkéntes és informális intézmény, amely a szlovákiai magyar szervezetek egyeztető fóruma. A Kerekasztal szervezési lebonyolítója és honlapjának fenntartója a Fórum Kisebbségkutató Intézet. www.kerekasztal.org, www.jogsegely.sk.

Teljesítések: 2014

- 46 új bejegyzés/cikk

Délszlovákia.sk

Programvezető: Laczkó Sándor

Résztvevők: Tokár Géza, Rajkovic Péter, Antalík Imre

Ütemterv: 2014. 1. 1. – 2014. 12. 31.

Dél-Szlovákia gazdasági helyzetével foglalkozó oldal, melyet a Szlovákiai Magyarok Kerekasztala Gazdasági Bizottsága szerkeszt.

Teljesítések: A 2014-es év első felében létrejött egy új weboldal a Szlovákiai Magyarok Kerekasztala Gazdasági Bizottságának számára. Az oldal tartalmazza a Gazdasági Bizottság által kiadott híreket, közleményeket és értekezéseket, valamint új, gazdasági és ezzel kapcsolatos adatokat. Mivel az oldal szorosan kötődik a Kerekasztalhoz, a vizuális megjelenése hasonló hozzá.

Ngoemmanual.org

Programvezető: Konkoly László

Ütemterv: 2014. 1. 1. – 2014. 12. 31.

A Fórum Információs Központ által működtetett többnyelvű információs weblap a civil szféra számára.

Teljesítések: 2014 áprilisában sor került az Ngoemmanual.org teljes felújítására. A honlap integrálva lett a Fórum Kisebbségkutató Intézet által működtetett honlapok közös rendszerébe (WordPress Multisite).

Kor/ridor, Szlovák–Magyar Történeti Folyóirat

Programvezető: Konkoly László

Ütemterv: 2014. 1. 1. – 2014. 12. 31.

A Kor/ridor egy Szlovák–Magyar Történeti Folyóirat, amelynek egyik társkiadója és a weblap működtetője a Fórum Kisebbségkutató Intézet.

Teljesítések: 2014 áprilisában elkészült a folyóirat honlapja, megtalálható a következő webcímen: <http://kor-ridor.eu/>

A Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács (SZMAT) honlapja

Programvezető: Tóth Károly

Résztvevők: Konkoly László

Ütemterv: 2014. 1. 1. – 2014. 12. 31.

A Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács civil egyesület, amely határozatlan időre alakult a szlovákiai magyar tudományosság és művészetek fejlesztése érdekében. Weblapjának működtetője a Fórum Kisebbségkutató Intézet.

Fórum Kisebbségkutató Intézet
Fórum inštitút pre výskum menšín
Forum Minority Research Institute

Parková 4, 931 01 Šamorín, Slovak Republic
Tel.: +421-31-590 2790 Fax.: +421-31-560 2712
E-mail: toth@foruminst.sk WEB: www.foruminst.sk

Teljesítések: 2014-ben elkészült a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács honlapja. Megtalálható a következő webcímen: <http://szmat.sk>.

A munkatársak publikációs jegyzéke – 2014

L. Juhász Ilona

Tanulmányok, közlemények

1. A Károly király gyermeknyaraltatási akciói 1918 nyarán – 1. Osztrák gyerekek a mai Szlovákia magyarlakta területein. A korabeli sajtóhírek alapján. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 16, 2014/2, 71–101. p. ISSN 1335-4361
2. Az első világháború hatása a húsvéti ünnepkörre. Adalékok a korabeli sajtóból. *Híd* 78, 2014/6, 100 – 110. p. ISSN 0350-9079
3. Adalékok a női divat újításainak korabeli társadalmi megítéléséhez – különös tekintettel a rövid haj (bubifrizura) fogadtatására a 20. század első felében. In *Nőképek kisebbségben. Tanulmányok a kisebbségben (is) élő nőkről*. Bolemant Lilla szerk. Pozsony: Phoenix PT, 91–96. p. ISBN 978-80-971527-1-0
4. A Károly király gyermeknyaraltatási akciói 1918 nyarán – 2. Magyarországi gyerekek nyaralása Ausztriában. A korabeli sajtóhírek alapján. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 16, 2014/3, 123–145. p. ISSN 1335-4361
5. Emlékezés és emlékeztetés. A Soá emlékjelei Szlovákiában – különös tekintettel az 1938-ban visszacsatolt területekre. In *Magyar holokauszt 70. Veszteségek és felelőségek*. Babits Antal szerk. Budapest: Logos Kiadó 2014, 83–147. p. ISBN 978-963-8159-32-8
6. A naptári ünnepek és az első világháború. Adalékok a húsvéti ünnepkörhöz. *Acta Ethnologica Danubiana* 16, 103–114. p. ISBN 978-80-89249-72-5

Egyéb

1. Az Etnológiai Központ bemutatkozása a Néprajzi Múzeumban. *Acta Ethnologica Danubiana* 16, 208–209. p. ISBN 978-80-89249-72-5
2. 21. Nemzetközi Kisebbségkutató Konferencia. *Acta Ethnologica Danubiana* 16, 215–216. p. ISBN 978-80-89249-72-5
3. Két kiállításról: Vojna z druhej strany; „Népeimhez” – Történetek a nagy háborúról. *Acta Ethnologica Danubiana* 16, 221–224. p. ISBN 978-80-89249-72-5
4. Sakrálné stavby a pamiatky Žitného ostrova. Fotografie. *Acta Ethnologica Danubiana* 16, 229–231. p. ISBN 978-80-89249-72-5
5. Kovács Ákos (Budapest, 1943. november 14. – Budapest, 2014. március 21.) *Néprajzi Hírek* 43, 2014/2, 75–77. p. ISSN 0133-8021

Könyvismertetés

1. Haman Brigitte: Der Erste Weltkrieg. *Acta Ethnologica Danubiana* 16, 185. p. ISBN 978-80-89249-72-5
2. Patka, Macus G. Hrsg.: Weltuntergang. *Acta Ethnologica Danubiana* 16, 188–189. p. ISBN 978-80-89249-72-5

Publicisztika, ismeretterjesztés:

1. A nemzeti áldozatkészség szobrai. *Új Szó* 67, 2014.7.19., 19. p. (Szalon 8, 2014/28) ISSN 1335-7050
2. Berecz Gyula első világháborús emlékjelei. *Új Szó* 67, 2014.10.4., 20. p. (Szalon 8, 2014/39) ISSN 1335-7050
3. „Ezt a hazát tehát elvesztettem”. *Új Szó* 67, 2014.10.25., 20. p. (Szalon 8, 2014/42) ISSN 1335-7050
4. A világháború áldozatainak családi emlékezete. *Új Szó* 67, 2014.11.22., 21. p. (Szalon 8, 2014/45) ISSN 1335-7050

Gyurgyík László

könyv

1. *A szlovákiai magyarság demográfiai folyamatai 1989-től 2011-ig. Különös tekintettel a 2001-től napjainkig tartó időszakra.* /Nostra Tempora, 22./ Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2014, 224 p. ISBN 978-80-89249-77-0

Tanulmányok, közlemények

1. A vegyes házasságok (házasságkötések) alakulása Szlovákiában, különös tekintettel a magyar lakosságra. *Fórum Társadalomtudományi Szemle*, 2014/2, 21-38
2. A magyar nemzetiségűek településszerkezeti változásai az ezredfordulót követő évtizedben az ismeretlen nemzetiségűek adatainak a háttérében. *Fórum Társadalomtudományi Szemle*, 2014/4, 57-72.

Lexikon szócikkek

1. Demográfiai változások. In: Urbán Zsolt (szerk): *A csehszlovákiai magyarok lexikona*. Bratislava SPN 2014, 79-83.old

Lampl Zsuzsanna

könyv

1. *Tanulmányok az ifjúságról. /Nostra Tempora, 21./* Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2014, 240 p. ISBN 978-80-89249-74-9

Tanulmányok

1. A szlovákiai felsőoktatási szféra és a dél-szlovákiai magyar/szlovák fiatalok egyetempercepciói. *Fórum Társadalomtudományi Szemle*, 2014/4, 73-87.
2. Fontos-e a szlovákiai magyar fiataloknak magyarnak lenni és annak maradni? In: *Metszetek II.*, 78-93. , Nemzetstratégiai Kutatóintézet, Budapest 2014.

Lexikon szócikkek

1. In *A (cseh)szlovákiai magyarok lexikona. Csehszlovákia megalakulásától napjainkig*. Urbán Zsolt főszerk. H. n.: Slovenské pedagogické nakladateľstvo 2014, ISBN 978-80-10-00399-0

Recenzió

1. Ladislav Macháček: Úvod do sociológie mládeže. *Fórum Társadalomtudományi Szemle*, 2014/2, 168-170., recenzió

Publicisztika

1. Irány az egyetem – vagy a világegyetem. *Új Szó, Szalon*, 2014. december 6.
2. *Fontos a fiataloknak magyarnak maradni?* *Új Szó, Szalon*, 2014. augusztus 9.

Liszka József

Könyv

1. *Emberek, ünnepek, hétköznapok. Kőbölkút a 20. század első felében a korabeli fotográfiák tükrében / Ludia, sviatky, všedné dni. Gbelce v prvej polovici 20. storočia v zrkadle dobových fotografií*. A képeket válogatta, összeállította, a bevezető tanulmányt írta / Fotografie vybral, zostavil a úvodnú štúdiu napísal: Liszka József. Dunaszerdahely: Lilium Aurum 2014, 167 p. ISBN 978-80-8062-483-5

Tanulmányok, közlemények

1. Hol ringtak a bölcsők? Kérdések és válaszkísérletek a Kőműves Kelemenné balladájával kapcsolatban. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 16, 2014/1, 3–32. p. ISSN 1335-4361
2. „...egyik lábán cipő, a másikon semmi...” Adatok a monosandalos képzetkörhöz. *Híd* 78, 2014/6, 125–136. p. ISSN 0350-9079
3. Na hraniciach populárnej literatúry a ľudovej slovesnosti. K jednej maďarsko-slovensko-českej pútnickej legende a k jej medzinárodným súvislostiam. *Národopisná revue* 24, 2014/2, 101–116. p. ISSN 0862-8351

4. A Szentháromság ikonográfiája a szlovákiai Kisalföld szakrális kisemlékein. *Acta Ethnologica Danubiana* 16, 11–28. p. ISBN 978-80-89249-72-5
5. Aki a nőt, a bort, a dalt szereti... Adalékok a határtalan folklórhoz. In *Határjelek és hagyásfák. A hetvenedik életévébe lépő Bárth János tiszteletére írott tanulmányok*. Kothencz Kelemen szerk. Baja: Tűr István Múzeum 2014, 721–728. p. /Bajai dolgozatok 18./ ISBN 978-963-88482-8-4
6. A Kőműves Kelemenné ballada változatai a szlovákiai magyar tankönyvekben. Tanulságok és problémafelvetés. *Eruditio–Educatio* 9, 2014/4, 33–42. p. ISSN 1336-8893

Egyéb

1. Templomok a templomban. Egy hálakiállítás után. *Vasárnap* 47, 2014/47, 22–23. p.
2. A Magyar Néprajzi Társaság megalapítása 125. évfordulója. *Acta Ethnologica Danubiana* 16 (2014), 210. p. ISBN 978-80-89249-72-5
3. A folklorisztika helye és perspektívái a Kárpát-medencében. *Acta Ethnologica Danubiana* 16 (2014), 212–213. p. ISBN 978-80-89249-72-5
4. XI. Ipoly Menti Találkozások. *Acta Ethnologica Danubiana* 16 (2014), 213–214. p. ISBN 978-80-89249-72-5
5. Brücke zum Wunderbaren. Von Wallfahrten und Glaubensbildern. Ausdrucksformen der Frömmigkeit in Ostbayern. *Acta Ethnologica Danubiana* 16 (2014), 217–218. p. ISBN 978-80-89249-72-5
6. Egyházi építmények és emlékhelyek a Csallóközben. Fényképek. *Acta Ethnologica Danubiana* 16 (2014), 231–233. p. ISBN 978-80-89249-72-5
7. Nyelvi, kulturális és társadalmi átalakulások mint a migrációs folyamatok következményei. *Acta Ethnologica Danubiana* 16 (2014), 235. p. ISBN 978-80-89249-72-5
8. A 70 éves Jung Károly köszöntése. *Acta Ethnologica Danubiana* 16 (2014), 241–243. p. ISBN 978-80-89249-72-5
9. A. Kis Béla (1964.5.3. – 2014.10.21.) *Acta Ethnologica Danubiana* 16 (2014), 254. p. ISBN 978-80-89249-72-5
10. A százesztendő Tekla néni. *Eruditio–Educatio* 9, 2014/4, 129–132. p. ISSN 1336-8893
11. A 125 éves Magyar Néprajzi Társaság és a 25 éves Szlovákiai Magyar Néprajzi Társaság. *Néprajzi Hírek* 43, 2014/3, 29–31. p. ISSN 0133-8021

Recenziók, könyvismertetések

1. Egy tudományszak és egy életpálya méltó tükre. *Új Szó* 2014. szeptember 20. (Szalon 8. évf. 37. szám, 21. p.)
2. Gyökeres György–Ozogány Ernő: Tejfalusi dőrejárás. *Acta Ethnologica Danubiana* 16, 179–184. p. ISBN 978-80-89249-72-5
3. Hedwig, Andreas szerk.: Die Brüder Grimm in Marburg. *Acta Ethnologica Danubiana* 16, 185–188. p. ISBN 978-80-89249-72-5
4. Silling István: Szenttisztelet és népi vallásosság a Vajdaságban. *Acta Ethnologica Danubiana* 16, 191–192. p. ISBN 978-80-89249-72-5
5. Végh József: Nepomuki Szent János tisztelete Nyugat-Nógrádban. *Acta Ethnologica Danubiana* 16, 197–199. p. ISBN 978-80-89249-72-5
6. Voigt Vilmos: A folklorisztika alapfogalmai. *Acta Ethnologica Danubiana* 16, 199–202. p. ISBN 978-80-89249-72-5

Lexikon szócikkek

2. 125 szócikk. In *A (cseh)szlovákiai magyarok lexikona. Csehszlovákia megalakulásától napjainkig*. Urbán Zsolt főszerk. H. n.: Slovenské pedagogické nakladateľstvo 2014, ISBN 978-80-10-00399-0

Ismeretterjesztés, publicisztika

1. Valakinek mindig bujdosni kellett... *Új Szó* 67, 2014.6.14., 8. p. (Szalon 8, 2014/24) ISSN 1335-7050
2. Történelem fekete-fehérben. *Élet és Irodalom* 58, 2014/32, 12. p. ISSN 0424-8848
3. A hírérték. *Vasárnap* 47, 2014/36, 22. p.
4. Ébresztő! *Vasárnap* 47, 2014/42, 17. p.

Szerkesztés

1. *Acta Ethnologica Danubiana* 16 (2014)

Popély Árpád

könyvek

3. Popély Árpád (szerk.): *Iratok a csehszlovákiai magyarság 1948–1956 közötti történetéhez II. Válogatás a prágai magyar követség és a pozsonyi magyar főkonzulátus magyar kisebbséggel kapcsolatos jelentéseiből.* Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet /*Fontes Historiae Hungarorum* 5./, 2014
4. Popély Árpád: *Fél évszázad kisebbségben. Fejezetek a szlovákiai magyarság 1945 utáni történetéből.* Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet /*Nostra Tempora*, 20./, 2014

Tanulmányok:

1. Popély Árpád: *A prágai és pozsonyi magyar külképviselet és a csehszlovákiai magyarság (1948–1956).* In: Popély Árpád (szerk.): *Iratok a csehszlovákiai magyarság 1948–1956 közötti történetéhez II. Válogatás a prágai magyar követség és a pozsonyi magyar főkonzulátus magyar kisebbséggel kapcsolatos jelentéseiből.* Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet /*Fontes Historiae Hungarorum*, 5./, 2014, 17-90. p.
2. Popély Árpád: *Az első szlovák országgyűlés megválasztása 1938 decemberében (1. rész).* Fórum Társadalomtudományi Szemle, 2014 (XVI. évf.) 2. szám, 39-69. p.
3. Popély Árpád: *Az első szlovák országgyűlés megválasztása 1938 decemberében (2. rész).* Fórum Társadalomtudományi Szemle, 2014 (XVI. évf.) 3. szám, 95-121. p.
4. Popély Árpád: *A csehszlovákiai magyar kisebbség jogfosztottságának évei (kronológiai áttekintés).* In: Rabi Lenke (összeáll. és szerk.): *„Maďari za Dunaj!” Felvidéki magyarok kitelepítése és deportálása 1945–1948 között. Szöveggyűjtemény a korszak tanulmányozásához.* Komárom, Kecskés László Társaság, 2014, 116-145. p.
5. Popély Árpád: *Az 1938. decemberi szlovák országgyűlési választások és a szlovákiai nemzetiségek.* In: Gabzdilová, Soňa – Simon Attila (eds.): *Prístupy k riešeniu národnostnej otázky v medzivojnovom Československu.* Komárno, Univerzita J. Selyeho, 2014, 187-199. p.

Lexikon szócikkek

5. 480 szócikk. *In A (cseh)szlovákiai magyarok lexikona. Csehszlovákia megalakulásától napjainkig.* Urbán Zsolt főszerk. H. n.: Slovenské pedagogické nakladateľstvo 2014, ISBN 978-80-10-00399-0

Simon Attila

Könyvek

1. Simon Attila: *Magyar idők a Felvidéken. Az első bécsi döntés és következményei.* Budapest, Jaffa, 2014. 212 p. ISBN 9786155418914
2. Simon Attila: *Esterházy János és a szlovenszkói Magyar Párt. Iratok szlovákiai magyarok történetéhez (1938–1945).* /*Fontes Historiae Hungarorum*, 6./ Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2014, 304 p. ISBN 978-80-89249-76-3

tanulmányok

1. Simon Attila: *Parallelen und Differenzen. Der Aktivismus der Ungarn in der Slowakei und der Sudetendeutschen zwischen den beiden Weltkriegen.* *Bohemia. Zeitschrift für Geschichte und Kultur der böhmischen Länder*, Band 54, Heft 2, 2014, 368-391.
2. Simon Attila: *Idea národného štátu a menšinový aktivizmus.* In Soňa Gabzdilová – Attila Simon (eds.): *Prístupy k riešeniu národnostnej otázky v medzivojnovom Československu.* UJS, Komárno, 2014, 99-106. ISBN 978-80-8122-109-5

3. Simon Attila: Kettős szorításban. A dél-szlovákiai zsidóság Trianon és Auschwitz között. *Fórum Társadalomtudományi Szemle*, 2014, č. 4, 3–16. ISSN 1335-4361
4. Simon Attila: Pražská jar a maďarský vedecký život na Slovensku. In Szigeti László(zost.): *V službe demokracie. Pamätnica k sedemdesiatke Martina Bútoru*. Bratislava, Kalligram, 2014. 235–248. ISBN 978-80-8101-844-2

Szerkesztés

1. Soňa Gabzdilová – Attila Simon (eds.): *Prístupy k riešeniu národnostnej otázky v medzivojnovom Československu*. UJS, Komárno, 2014, 99-106. ISBN 978– 80–8122–109–5

Lexikon szócikkek

6. 56 szócikk. In *A (cseh)szlovákiai magyarok lexikona. Csehszlovákia megalakulásától napjainkig*. Urbán Zsolt főszerk. H. n.: Slovenské pedagogické nakladateľstvo 2014, ISBN 978-80-10-00399-0

Tóth Károly

Lexikon szócikkek

1. 65 szócikk. In *A (cseh)szlovákiai magyarok lexikona. Csehszlovákia megalakulásától napjainkig*. Urbán Zsolt főszerk. H. n.: Slovenské pedagogické nakladateľstvo 2014, ISBN 978-80-10-00399-0
2. *A (cseh)szlovákiai magyarok lexikona. Csehszlovákia megalakulásától napjainkig*. Internetes verzió bővítése és frissítése. Szlovákiai Magyar Adatbank.

Konferenciák és szemináriumok

A konferenciák meghívói, leírása és immár sok esetben az előadások videó felvételei megtalálhatók a Fórum Kisebbségkutató Intézet honlapján.

Holokauszt Dél-Szlovákiában

Időpont: 2014. 05.22.

Helyszín: Kassa, Állami Tudományos Könyvtár

Rendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet

Társrendező: Állami Tudományos Könyvtár, Kassa

A Fórum Kisebbségkutató Intézet Holokauszt Dél-Szlovákiában elnevezésű projektje keretén belül Kassán szerveztünk nemzetközi konferenciát, amely a dél-szlovákiai holokauszt az 1938-as első bécsi döntéssel a Magyar Királysághoz visszacsatolt területeken élő zsidóság sorsát igyekezett körüljárni. A programban 10 előadás hangzott el magyar és szlovák történészek részéről. Az előadásokat élénk vita követte.

A konferencia előadásainak videó anyaga az intézet honlapján érhető el:

<http://foruminst.sk/2014/05/21/holokauszt-a-mai-del-szlovakia-teruleten-emlekunnepege-a-magyarorszag-i-zsidosag-deportalasanak-70-evforduloja-alkalmabol/>

Mérföldkövek 2014

Időpont: 2014. 05.2-3.

Helyszín: Udvard

Rendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet, Pro Pátria Honismereti Társaság

18. alkalommal gyűltek össze a helytörténészek a Mérföldkövek elnevezésű országos találkozón Udvardon. A konferencián átadták a Pátria-díjat is, az elismerést idén Horváth Lajos, somorjai nyugalmazott történelemtanár vehette át. A konferencia témáját az első világháború kitörésének 100. évfordulója adta, de egy-egy előadás még az 1848-49-es szabadságharc felvidéki vonatkozású történéseit is taglalta.

A konferencián átadták a Pátria-díjat, amelyet évente egy olyan helytörténésznek ítél oda a szövetség, aki munkásságával hozzájárul a helytörténeti kutatásokhoz. Idén az elismerést a somorjai Horváth Lajos, nyugalmazott történelemtanár vehette át.

Musaeum Hungaricum 2014

Időpont: 2014. Október 22.

Helyszín: Fórum Kisebbségkutató Intézet (Park utca 4, 931 01 Somorja)

Rendező: Mátyusföldi Muzeológiai Társaság

Társrendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet, Galántai Honismereti Múzeum

A Mátyusföldi Muzeológiai Társaság és társintézményei 11. alkalommal tartottak szakmai konferenciát a szlovákiai magyarság tárgyi emlékei és ezek múzeumi dokumentációja tárgyköréből. Az idei konferencia témáját az első világháború muzeológiai vonatkozásai adták.

Bővebben: <http://foruminst.sk/2014/09/29/musaeum-hungaricum-xi/>

A Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanácsa éves közgyűlés

Időpont: 2014. 12. . 12.

Helyszín: Fórum Kisebbségkutató Intézet, Somorja

Rendező: Magyar Tudományos Akadémia határon túli titkársága

Társrendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet

A Magyar Tudományos Akadémia szlovákiai köztestületi tagjai által alapított MTA Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanácsa a FKI székházában tartotta éves közgyűlését. A SZMAT tagjain kívül a közgyűlésen megjelent Kocsis Károly akadémikus, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság elnöke. A közgyűlésen beszámolók hangoztak el az egyes tudományterületek munkájáról és élén vita bontakozott ki a SZMAT terveiről. A közgyűlésen került bemutatásra a SZMAT új honlapja is, amelyet a Fórum Kisebbségkutató Intézet készített el és üzemeltet.

Bővebben: <http://szmat.sk/2014/12/12/felmutatni-az-eredmenyeinket/>

A Szlovákiai Magyarok Kerekasztalának éves konferenciája

Időpont: 2014. XI. 30.

Helyszín: Nagymegyer

Rendező: Fórum Információs Központ

Társrendező: Fórum Intézet

Leírás: A Szlovákiai Magyarok Kerekasztalának éves konferenciáján a szlovákiai magyar civil társadalmat érintő témák kerültek összegzésre, különös tekintettel a gazdasági sikertörténetekre, kitörési pontokra, valamint az oktatás problémáira. A nagy sajtónyilvánosságot kapó konferencián – mely sorozatban a hetedik volt - több tucatnyi civil szervezet képviseltette magát.

<http://www.kerekasztal.org/2014/12/136-szervezettel-folytatodik-a-kerekasztal-munkaja/>

Konferencián és szemináriumon való részvétel

Jogérvényesítés a gyakorlatban a Székelyföldről a Délvidékig

Dátum: 2014. február 27.

Helyszín: Budapest,

Rendező: Kisebbségi Jogvédő Intézet

Résztevő: Csanda Gábor, Szekeres Klaudia

A budapesti Kisebbségi Jogvédő Intézet rendezésében került sor arra a konferenciára, melyen a Kárpát-medencei magyar közösségek jogvédő intézményei, alapítványai, szolgálatai és segélyszervezetei vettek részt. A Fórum Kisebbségkutató Intézetet és a Jogsegélyszolgálatot a rendezvényen Csanda Gábor és Szekeres Klaudia képviselte

MédiaTér (Külhoni műhelyek szerepe a magyar közmédia-stratégia alakításában), nemzetközi konferencia

Dátum: 2014. március 20.-22.

Helyszín: Kolozsvár

Rendező: Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Video Pontes stúdió

Előadás: Lampl Zsuzsanna: A szlovákiai magyarok médiafogyasztási szokásai a kilencvenes évektől napjainkig

A nemzetközi konferenciát a Médiaszolgáltatás Támogató és Vagyonkezelő Alap, az MTVA Kós Károly Kollégiuma, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem kolozsvári székhelyű Természettudományi és Művészeti Kara, valamint a kolozsvári Video Pontes stúdió szervezte. A résztvevők a következő kérdésekre keresték a választ: Hogyan befolyásolják a jövőkép formálását a külhoni magyarok médiafogyasztói szokásai? Hol van ebben a jövőképben a külhoni magyar médiaműhelyek helye és mi a szerepük? Hogyan körvonalazható a Kárpát-medencére kiterjedő magyar nyelvű közszolgálati médiastratégia?

A konferencia meghívott előadójaként Lampl Zsuzsanna, a Szociológiai és Demográfiai Kutatások Részlege igazgatónöje tartott előadást, amelyben ismertette a szlovákiai magyarok médiafogyasztásának változását, valamint jelenlegi jellemzőit.

Nemzeti és etnikai konfliktusok a Kárpát-medencében a 19-20. században

Dátum: 2014. 04. 15.

Helyszín: MTA BTK, Budapest

Rendező: az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpontja és a Kodolányi János Főiskola

Résztevő: Simon Attila

A "Nemzeti és etnikai konfliktusok a Kárpát-medencében a 19-20. században" címmel nemzetközi tudományos konferenciára került sor 2014. április 15-én a Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpontja és a Kodolányi János Főiskola szervezésében az MTA BTK jakobinus termében Budapesten. A konferencián a Fórum Kisebbségkutató Intézet Öllös László elnök és Simon Attila a Történelmi Kutatások Részlegének igazgatója képviselte. Öllös László Nemzeti konfliktus és egyetemesség. A XXI. század lehetőségei, Simon Attila pedig A magyar-szlovák etnikai konfliktusok a történelmi emlékezetben és a valóságban címmel tartott előadást.

Valós kétnyelvűség

Dátum: 2014. április 24.

Helyszín: Marosvásárhely

Rendező: Kisebbségi Jogvédő Intézet

Résztevő: Orosz Örs

Valós Kétnyelvűség Erdélyben címmel szerveztek konferenciát ma Marosvásárhelyen. A szakmai találkozón a magyar közösség anyanyelvi jogérvényesítéséről értekeztek a szakemberek. A konferencián az FKI-t Orosz Őrs képviselte, aki a szlovákiai helyzetről számolt be.

Az egyetem társadalmi percepciója, nemzetközi konferencia

Dátum: 2014. április 25.

Helyszín: Budapest

Rendező: ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kara Társadalmi Kommunikációs Kutatócsoportja

Előadás: Lampl Zsuzsanna: Szlovákok és szlovákiai magyarok egyetempercepciói

A konferencia első része az egyetem társadalomban betöltött helyével foglalkozott. A második rész az egyetem és a média kapcsolatát boncolgatta egy kerekasztal-beszélgetésen, a harmadik rész pedig ugyancsak kerekasztal-beszélgetés volt, amely az egyetemi PR jelentőségét taglalta. Az első blokkban meghívott előadóként szerepelt Lampl Zsuzsanna, a Szociológiai és Demográfiai Kutatások Részlege igazgatónöje, aki a dél-szlovákiai szlovák és magyar fiatalok egyetemképéről tartott előadást, melyben a Fórum Intézet korábbi és folyamatban levő empirikus ifjúságkutatásaiból merített.

Alternatívák a nemzetiségi kérdés megoldására a két háború közötti Csehszlovákiában és Magyarországon

Dátum: 2014. 04. 25.

Helyszín: Selye János Egyetem, Komárom

Rendező: SJE TK Történelem Tanszék

Résztevő: Simon Attila, Popély Árpád

„Alternatívák a nemzetiségi kérdés megoldására a két háború közötti Csehszlovákiában és Magyarországon” címmel nemzetközi tudományos konferenciára került sor 2014. április 24-25-én Selye János Egyetemen, az egyetem történelem tanszékének szervezésében. A magyar, szlovák, cseh és német kutatók részvételével tartott konferencián a Fórum Intézetet Popély Árpád és Simon Attila képviselte. Popély Árpád Az 1938. decemberi szlovák országgyűlési választások és a szlovákiai nemzetiségek, Simon Attila pedig A kisebbségi aktivizmus és a nemzetállam címmel tartott előadást.

A Magyar Néprajzi Társaság megalapítása 125. évfordulója

Dátum: 2014. 05. 14.

Helyszín: Budapest, Néprajzi Múzeum

Rendező: Magyar Néprajzi Társaság (Budapest)

Résztevők: L. Juhász Ilona, Liszka József

A Magyar Néprajzi Társaság megalapítása 125. évfordulója alkalmából 2014. május 14-én ünnepi konferenciát rendezett a budapesti Néprajzi Múzeumban. A viszonylag kerek évforduló kapcsán a Társaságot köszöntötték a testvérintézmények képviselői is. Köztük Liszka József, a Fórum Kisebbségkutató Intézet Etnológiai Központjának az igazgatója, aki köszöntőjében a szlovákiai magyar néprajzi kutatás és a Magyar Néprajzi Társaság együttműködéseinek legfontosabb állomásait emelte ki az elmúlt huszonöt év vonatkozásában.

Sajtóviesség:

Liszka József: A 125 éves Magyar Néprajzi Társaság és a 25 éves Szlovákiai Magyar Néprajzi Társaság. *Néprajzi Hírek* 43, 2014/3, 29–31. p.

Holokauszt Dél-Szlovákiában

Időpont: 2014. 05.22.

Helyszín: Kassa, Állami Tudományos Könyvtár

Rendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet

Társrendező: Állami Tudományos Könyvtér, Kassa

A Fórum Kisebbségkutató Intézet Holokauszt Dél-Szlovákiában elnevezésű projektje keretén belül Kassán szerveztünk nemzetközi konferenciát, amely a dél-szlovákiai holokauszt az 1938-as első bécsi döntéssel a Magyar Királysághoz visszacsatolt területeken élő zsidóság sorsát igyekezett körüljárni. A programban 10 előadás hangzott el magyar és szlovák történészek részéről. Az előadásokat élénk vita követte.

Az intézet munkatársai közül a konferencián L. Juhász Ilona A holokauszt áldozatainak emlékjelei Szlovákiában – különös tekintettel a magyarlakta régiókra címmel, Simon Attila pedig a Kettős szorításban. A dél-szlovákiai zsidóság útja Trianontól Auschwitzig címmel tartottak előadást.

A konferencia előadásainak videó anyaga az intézet honlapján érhető el:

<http://foruminst.sk/2014/05/21/holokauszt-a-mai-del-szlovakia-teruleten-emlekunnepege-a-magyarorszagi-zsidosag-deportálásának-70-evforduloja-alkalmabol/>

Deset let v Európské unii – stav, zkousenosti, perspektivy

Dátum: 2014. Május 15-16:

Helyszín: Kolín, ARC – VŠPSV

Szervező: Academie Rerum Civilum

Résztvevő: Öllös László

Az előadás címe:

A konferencián az FKI elnöke Öllös László tartott a Politikai társadalom és közösségi identitás az Európai Unióban címmel előadást, amelyben az európai politikai identitás gondolkörének fejlődésével foglalkozott, számba véve több új lehetőséget.

„Volby do EP z pohladu IKEP, politických stran, analytikov a medií.“

Dátum: 2014. Május 25.:

Helyszín: Pozsony, az Európai Információs Központ székháza

Szervező: Az Európai Információs Központ.

Résztvevő: Öllös László

A konferencián elhangzott előadás az EP választások és az európai politikai identitás kapcsolatáról, illetve e kapcsolat problémáiról szolt.

A folklorisztika helyzete és perspektívái a Kárpát-medencében

Dátum: 2014. 05. 23–24.

Helyszín: Váci Székesegyházi Kincstár és Egyházmegyei Gyűjtemény, Nagypréposti palota

Rendező: Érdy János Honismereti Egyesület, Katona Lajos Városi Könyvtár, ELTE BTK Néprajzi Intézet
Folklore Tanszéke és Magyar Néprajzi Társaság

Résztvevő: Liszka József

A konferencia a váci születésű Katona Lajos (1862–1910), a magyar folklorisztika egyik megalapozója, az elmúlt századforduló meghatározó tudós személyisége munkássága tükrében, elsősorban a mesekutatás eredményeire, tudományközi kutatási lehetőségeire, perspektíváira összpontosított két napon keresztül. A rendezvényt Mándli Gyula, a váci Katona Lajos Városi Könyvtár igazgatója és Bodó Sándor, a Magyar Néprajzi Társaság elnöke nyitotta meg. A két nap során a magyarországi, romániai, szerbiai és szlovákiai magyar kutatók mindösszesen tizenhárom, a szakmai szervező, Bárh Dániel a budapesti ELTE BTK Folklore Tanszékének vezetője felkérésére megtartott előadást hallgattak és vitattak meg. Ezek egyrészt szervesen kapcsolódtak Katona Lajos életművéhez, másrészt a neves folklorista szellemiségéhez méltóan a magyar szövegfolklór jelenkori problémáira, távlataira reflektáltak. A

konferenciához kapcsolódva a résztvevők megkoszorúzták azt az emléktáblát, amely Katona egykori szülőházán található, majd a Katona Lajos Városi Könyvtárban egy Katona Lajos-kiállítás megnyitására is sor került. Itt Hála József méltatta Katona tudományos munkásságát, váci kötődéseit. A konferencia zárszavában Bárh Dániel a váci diskurzus jövőbeni folytatását szorgalmazta. Megjegyzendő, hogy a mostani váci összejövetel egyik előzményének tekinthető a 2012 őszén Komáromban, az Etnológiai Központ által megrendezett, A közép-európai folklórisztika időszakos feladatai című nemzetközi konferencia is.

Liszka József előadása: Egy meseszöveg a fordítások útvesztőiben (AaTh 665)

Sajtóvisszhang:

Bárh Dániel: A folklórisztika helyzete és perspektívái a Kárpát-medencében. *Néprajzi Hírek* 43, 2014/3, 82–85. p.
ISSN 0133-8021

XI. Ipoly Menti Találkozások

Dátum: 2014. 06. 05.

Helyszín: Ipolyság, Bartók Béla tér – Menora Saag Centrum Artis

Rendező: Ipolyság Város Pecsétje – Sigillum oppidi Saag, Pozsonyi Zsidó Hitközség és Ipolyság város

Résztvevő: L. Juhász Ilona, Liszka József

Előadás: L. Juhász Ilona: A magyar holokauszt előzményei és lefolyása sajtóhírek alapján (kerekasztal-beszélgetés részeként)

A XI. Ipoly Menti Találkozások keretében tartott egyik kerekasztal-beszélgetés a magyar holokauszt előzményeiről és lefolyásáról, valamint máig érvő hatásairól Baki Attila történész vezetésével zajlott. További résztvevők L. Juhász Ilona és Fazekas Csaba történész (Miskolc) voltak. L. Juhász Ilona a beszélgetés felvezetéseként a két világháború közötti időszak szlovákiai magyar regionális sajtóját mutatta be a zsidókérdéshez való hozzáállása szempontjából.

A külhoni magyar ifjúság helyzete, nemzetközi konferencia

Dátum: 2014. június 19.

Helyszín: Budapest

Rendező: Nemzetstratégiai Kutatóintézet

Előadó: Lampl Zsuzsanna: Fontos-e a szlovákiai magyar fiataloknak magyarnak lenni (annak maradni)?

A konferencia egyben a Külhoni Magyar Ifjúság 2014 projekt nyitókonferenciája volt. A délelőtti ülésen a magyar ifjúságkutatási hagyományok felelevenítése zajlott, a délutáni ülésen pedig a külhoni magyar ifjúság helyzetével kapcsolatos előadások hangzottak el, közöttük Lampl Zsuzsanna, a Szociológiai és Demográfiai Kutatások Részlege igazgatónőjének 2014-es adatokat is bemutató felkért előadása a szlovákiai magyar fiatalok nemzeti identitásának alakulásáról.

Száz év tükrében az erőszak 1914 – 2014

Dátum: 2014. 06. 28.

Helyszín: ELTE BTK, Budapest

Rendező: ELTE BTK

Résztvevő: Simon Attila

A szarajevói merénylet századik évfordulóján Száz év tükrében az erőszak 1914 – 2014 címmel tartottak nemzetközi konferenciát 2014. június 28-án az ELTE BTK-n. Az Aspektus konferenciáján 6 ország történészei beszéltek az akkori eseményekről és azok máig kiható hatásáról. A Fórum Kisebbségkutató Intézetet a Történeti Kutatások Részlegének igazgatója, Simon Attila képviselte a konferencián.

A 21. Nemzetközi Kisemlékkutató Konferencia

Dátum: 2014. 06. 26–29.
Helyszín: Oberammergau (Bajorország)
Rendező: Katholisches Kreisbildungswerk Garmisch-Partenkirchen e.V.
Résztevő: L. Juhász Ilona, Liszka József
Előadások: L. Juhász Ilona: Kriegsnagelungen als Objekte für Kriegsnotspende im Ersten Weltkrieg und ihr Nachleben heute. Beispiele aus der Südslowakei, aus Ungarn und Siebenbürgen
Liszka József: Die Frage und Rolle des wissenschaftlichen Nachwuchses bei der Erforschung der sakralen Kleindenkmäler

Immár 21. alkalommal rendezték meg a bajorországi Oberammergauban a Nemzetközi Kisemlékkutató Konferenciát. Mind ismeretes, ezekre a rendezvényekre két évente kerül sor; eredetileg felváltva hol Ausztriában, hol Németországban valósultak meg, aztán 2002-ben Komáromban a Fórum Kisebbségkutató Intézet Etnológiai Központja lett a házigazda, később pedig Kassa és Szeged is szolgált helyszínül. A mostani konferencián L. Juhász Ilona és Liszka József képviselték egy-egy előadással az Etnológiai Központot. Előbbi az első világháború alatt karitatív célból felállított fa szobrokról s azok utóéletéről beszélt, utóbbi pedig – elsősorban dél-szlovákiai tapasztalatokra támaszkodva – a kisemlékkutatás utánpótlás-kérdéseiről. A tanácskozás végén Barna Gábor, a Szegedi Egyetem Néprajzi és Kultúranropológiai Tanszékének vezetője bejelentette, hogy két év múlva, 2016-ban intézete ad otthont a rendezvénynek, mégpedig Vácott. Ezt követően egy rövid munkamegbeszélésre is sor került, ahol ennek részleteit tárgyalták meg az érintettek, köztük az Etnológiai Központ képviselői is.

Sajtóviesség:

L. Juhász Ilona: 21. Nemzetközi Kisemlékkutató Konferencia. *Acta Ethnologica Danubiana* 16, 215–216. p.

Nyelvi, kulturális és társadalmi átalakulások mint a migrációs folyamatok következményei

Dátum: 2014. 09. 25–27.
Helyszín: Veszprém, Pannon Egyetem
Rendező: Pannon Egyetem, Germanisztikai és Fordítástudományi Intézet – Magyar Nemzeti Levéltár
Veszprém Megyei Levéltára – Német Nemzetiségi Önkormányzat Barnag
Résztevő: Liszka József

A veszprémi Pannon Egyetem Könyvtárának Kovács-termében került megrendezésre az a kétnyelvű konferencia, amely első sorban a Dunántúl és a kapcsolódó térségek migrációs folyamatainak következményeit taglalta. A magyarországi, németországi, szlovákiai és lengyelországi résztvevők interdiszciplináris megközelítésben a nyelvészet, a történet- és néprajztudomány, a szociológia, a demográfia, illetve irodalomtudomány aspektusaiból közelítették meg a problematikát. Liszka József, a Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központjának az igazgatója a Szöveges folklór a nyelvhatáron című előadásában néhány folklórműfajnak (mesének, balladának, anekdotának, viccnek stb.) a nyelvhatárokat átívelő terjedési mechanizmusairól beszélt. A kétnapos konferenciát a Veszprém környéki német falvak meglátogatását célzó tanulmányi kirándulás zárta. Ennek keretében a konferencia közreműködői részt vehettek a Barnag újratelepítése 300. évfordulója alkalmából tartott ünnepségen, amelyen a badeni őshazából érkezett vendégek is jelen voltak.

Kamenyec-Podolszkijtól Auschwitzig

Dátum: 2014. 10. 12–14.
Helyszín: Budapest, Wesley János Lelkészképző Főiskola
Rendezők: Wesley János Lelkészképző Főiskola és a Nazareth College, az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem védnöki patronálásával
Résztevők: L. Juhász Ilona, Liszka József

A vendéglátó Wesley János Lelkészképző Főiskolán (Budapest) megrendezett nemzetközi kegyeleti és tudományos emlékkonferencia a magyar zsidóság végső elpusztításával fenyegető 1942-es deportálás hetvenedik évfordulója alkalmával valósult meg. A Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központját a tanácskozáson egy-

egy előadással L. Juhász Ilona: Egy zsidó közösség sorsának lenyomata a Vészkorszakban megjelent helyi sajtóban és Liszka József: A gyerekfolklorról Auschwitzig? című előadásaikkal képviselték.

Emberek és városok a nagy háborúban az etnológus (antropológus) szemével

Nemzetközi konferencia

Dátum: 2014. 11. 5–6.

Helyszín: Praha, Toulcův dvůr

Rendezők: Universita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií; Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk; Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UŁ – Uniwersytet Łódzki, Łódź

Résztevők: L. Juhász Ilona, Liszka József

A prágai Károly Egyetem Bölcsészettudományi Kara, a Lengyel Tudományos Akadémia krakkói Archeológiai és Etnológiai Intézete, valamint a Łódzi Egyetem Etnológiai és Kultúrantropológiai Intézete rendezésében valósult meg Prágában az interdiszciplináris nemzetközi konferencia. A Cseh-, Lengyel- és Oroszországból, valamint Szlovákiából érkezett előadók különféle szaktudományok (történettudomány, teológia, művészettörténet, etnológia, kulturális antropológia, archeológia stb.) aspektusából vizsgálták azokat a hatásokat, amelyek a háborúk nyomán a közép-európai emberek mindennapi életében is megjelentek. A három szlovákiai előadás mindegyike magyar vonatkozású problémákat (is) feszegetett. A Fórum Kisebbségkutató Intézet Etnológiai Központja képviselésében L. Juhász Ilona A jótékonyágtól az irredentizmusig. Egy első világháborús objektum funkcióváltásai, Liszka József pedig Ikonoklasmus az első világháború után (Dél-szlovákiai példák) címen tartott előadást. A harmadik szlovákiai előadó, Alica Kurhajcová, a beszercebányai Bél Mátyás Egyetem Bölcsészettudományi Karáról a Nagy Háborúnak a korabeli Magyarország ünnep- és emlékezetkultúrájára gyakorolt hatásáról beszélt a beszercebányai közösségi terek példájára alapozva.

Nemzetközi tudományos konferencia a szlovák nemzeti felkelésről Párizsban

Dátum: 2014. 11. 7-8.

Helyszín: Magyar Intézet, Párizs

Rendező: Szlovák intézet, Párizs; SZTA Történettudományi intézete

Résztevő: Simon Attila

Les Soulevement – Povstanie címmel rendeztek tudományos konferenciát Párizsban, amelyen szlovák, cseh, lengyel, magyar és francia kutatók beszéltek a szlovák nemzeti felkelés egyes aspektusairól. A párizsi szlovák intézet szervezésében megtartott konferencián a felkelés eseménytörténete mellett szóba került a német és a magyar kisebbség viszonya a felkeléshez, valamint az is, hogyan ünnepeltük az elmúlt évtizedekben ezt az eseményt, s hogyan foglalkozott azzal a történetírás.

A konferencián az FKI igazgatója, Simon Attila is előadott, aki a Magyar Párt és Esterházy Jánosnak a szlovák államhoz és a felkeléshez való viszonyáról beszélt az egybegyűlteknél.

Könyvbemutatók, bemutatkozó rendezvények, előadások

Beiratkozás – Somorjai Kaszinó 1. vitaest

Időpont: 2014. január 16.
Szervező: Somorjai Kaszinó
Helyszín: Somorja
Résztevők: Gyurgyík László

A Somorjai Kaszinó által szervezett vitaesten a magyar tanítási nyelvű iskolákba történő beiratkozás kérdését tekintették át a résztvevők. Többek között olyan kérdéseket vizsgáltak meg, hogy: Mit mutatnak a statisztikák? Mi alapján döntenek a szülők? Mi a pedagógusok szerepe és felelőssége? Beiratkozási kampányok és azok hatásfoka.

Az Etnológiai Központ bemutatkozása a budapesti Néprajzi Múzeumban

Dátum: 2014. 03. 27.
Helyszín: Budapest, Néprajzi Múzeum
Rendező: Magyar Néprajzi Társaság (Budapest), Etnológiai Központ (Komárom)
Résztevők: Csanda Gábor, L. Juhász Ilona, Liszka József

Az Etnológiai Központ két legújabb publikációjának, s egyszersmind az egész kiadói tevékenységének az értékelő bemutatására került sor a budapesti Néprajzi Múzeumban. A Paládi-Kovács Attila akadémikus elnökletével összesen hat méltatás, ismertetés hangzott el. Az elnök bevezetője után (amelyben a szlovákiai magyar néprajzi kutatás fejlődését vázolta fel a kezdetektől lényegében az Etnológiai Központ létrejöttéig), Liszka József az Etnológiai Központ tevékenység kísérlete be a rendelkezésre álló rövid időkeretben bemutatni. Bárh Dániel (ELTE BTK Folklore Tanszék) a központ évkönyve, az *Acta Ethnologica Danubiana* tizenöt évfolyamának mérlegét vontta meg (sikertörténetnek nevezve a másfél évtizedes rendszeres és kiegyensúlyozott produkciót), és mutatta be konkrétan a legutóbbi, 15. kötetet. Klamár Zoltán (Székesegyházi Kincstár és Egyházmegyei Gyűjtemény, Vác) L. Juhász Ilona: *A harmincnégyes kőnél... Haláljelek, halálhelyjelek az utak mentén* című kötetét prezentálta az érdeklődőknek. Viga Gyula (Miskolci Egyetem BTK) a *Lokális és regionális monográfiák* című sorozatról mondta el személyes élményekkel is fűszerezett véleményét. Gece Annabella (Damjanich János Múzeum, Szolnok) az *Interethnica* című kiadványsorozatát mutatta be. Végezetül Csanda Gábor a *Fórum Társadalomtudományi Szemle* főszerkesztője a folyóiratról, annak is inkább néprajzi vonatkozásairól beszélt.

A felszólalók az Etnológiai Központnak a szlovákiai magyarok tudományos életében betöltött szerepe hangsúlyozása mellett kiemelték annak nemzetközi vonatkozásait. Azokat a kapcsolatrendszereket, amelyek a most prezentált kiadványok létrejötte és utóélete során is meghatározóak.

Sajtóviesszhangok:

<http://ujsozso.com/napilap/kultura/2014/03/26/roviden>

<http://nepszava.hu/cikk/1017004-a-szlovakiai-magyar-konyvek-a-neprajzi-muzeumban>

Csanda Gábor: A komáromi Etnológiai Központ kiadványairól a Néprajzi Múzeumban. *Néprajzi Hírek* 43, 2014/1, 52–54. p.

„Innováció a szlovákiai magyar politikában.”

Időpont: 2014. március 8.
Szervező: Pro Futuro Hungarica p.t.
Helyszín: Pozsony
Résztevők: Öllös László, Simon Attila

A Pro Futuro Hungarica p.t. által szervezett konferencián a szlovákiai magyar politika közel egy évszázados múltját tekintették át a résztvevők. Öllös László Mi volt és mi lehet a szlovákiai magyar politikában? Címmel tartott előadást, Simon Attila pedig a két háború közötti aktivista politikáról beszélt.

Az elfeledett aktivisták c. kötet bemutatója

Dátum: 2014. április 14.

Helyszín: Szenc, Városi Múzeum

Rendező: Szenci Városi Múzeum

Résztevő: Simon Attila

A húsvétot megelőző hétfőn a Szenci Városi Múzeumban is bemutatták Simon Attila Az elfeledett aktivisták című monográfiáját. A szerzővel a számos jelenkori párhuzamot hordozó témáról az érdeklődő közönség előtt Korpás Árpád publicista beszélgetett. A rendezvényt követően a neves történész a helyszínen dedikálta legfrissebb könyvét.

A szlovákiai magyarok szociológiája

Dátum: 2014. május 28.

Helyszín: Pozsony

Rendező: Csemadok Városi Szervezete

Résztevő: Lampl Zsuzsanna

A Csemadok Városi Szervezete nevében Zsidek Veronika elnöknő meghívására került sor erre a találkozóra, amelyen Lampl Zsuzsanna ismertette az aktuális szociológiai kutatások eredményeit, valamint A szlovákiai magyarok szociológiája, I. kötet Szlovákiai és magyar c. könyvéről beszélgettek.

L. Juhász Ilona a Pozsonyi Casinoban

Dátum: 2014. 06. 10.

Helyszín: Pozsony, Pozsonyi Casino

Rendez: Pozsonyi Casino

Résztevő: L. Juhász Ilona, Liszka József

Előadás: L. Juhász Ilona: Az első világháború emlékjelei. Különös tekintettel Pozsony környékére és Rigele Alajos alkotásaira

L. Juhász Ilona, a komáromi Etnológiai Központ tudományos munkatársa 2014. június 10-én a Pozsonyi Casinoban *Az első világháború emlékjelei. Különös tekintettel Pozsony környékére és Rigele Alajos alkotásaira* címen tartott előadást. Mondandóját a Fórum Kisebbségkutató Intézet kiadásában 2010-ben megjelent, *Neveitek e márványlapon* című könyvére alapozta.

Liszka József könyvbemutatója Kőbölkúton

Dátum: 2014. 06. 19.

Helyszín: Kőbölkút, Községi Kultúrház

Rendező: Kőbölkúti Községi Könyvtár

Résztevő: L. Juhász Ilona, Liszka József

Kőbölkút község önkormányzata megbízásából jelentette meg a Lilium Aurum Kiadó az *Emberek, ünnepek, hétköznapiak. Kőbölkút a 20. század első felében a korabeli fotográfiák tükrében / Ludia, sviatky, všedné dni. Gbelce v prvej polovici 20. storočia v zrkadle dobových fotografií* című képes albumot. A kötet képanyagát válogatta, összeállította, a bevezető tanulmányt Liszka József, a komáromi Etnológiai Központ igazgatója írta. A szöveges részeket Dénes Mónika fordította szlovákra. A kiadvány a faluval és annak lakóival kapcsolatos fotográfiák segítségével betekintést nyújt a kőbölkútiak 20. század első felének mindennapjaiba. A publikáció képanyaga zömében id. Szilva András gyűjteményén alapszik, amit az összeállító további fotográfiákkal és képeslapokkal egészítette ki a Fórum Kisebbségkutató Intézet archívumából. Az album ünnepélyes bemutatójára 2014. június 19-én, a kőbölkúti kultúrházban került sor. Dudás Anita, a helyi könyvtár vezetője nyitotta meg a programot, majd Mihalik Gábor, a község polgármestere köszöntötte az érdeklődőket. Ezt követően Liszka József az összeállítás körülményeiről és szempontjairól beszélt, s végül pedig Hodossy Gyula az ilyen jellegű kiadványok fontosságát hangsúlyozta rövid hozzászólásában.

Asszimiláció és nemzetváltás

Dátum: 2014. szeptember 16.

Helyszín: Pozsony

Rendező: Pozsonyi Casino

Résztevő: Lampl Zsuzsanna

A Pozsonyi Casino és A. Nagy Ildikó meghívására beszélgetésre került sor, amelyen Lampl Zsuzsannát A. Nagy Ildikó interjúvolta munkásságáról, aktuális kutatásairól és azok eredményeiről, majd a közönség tette fel számos kérdését. A beszélgetés elsősorban a nemzetváltás, iskolaválasztás, asszimilációs tényezők témája körül mozgott

Egyházi építmények és emlékhelyek a Csallóközben

Dátum: 2014. 09. 17.

Helyszín: Komárom, Limes Galéria

Rendező: Limes Galéria

Résztevő: L. Juhász Ilona, Liszka József

A komáromi Limes Galériában került megnyitásra (Dénesd, Somorja, Dunaszerdahely és Nagymegyér után) az a Rudolf Hanuljak képeiből, Pavol Pánik összeállításában készült fotókiállítás, amely a Csallóköz szakrális emlékeit (a templomoktól és kolostoroktól kezdve egészen a szakrális kismemlékekkel bezárólag) a teljesség igényével prezentálja. A kiállítást szlovák nyelven L. Juhász Ilona, magyarul pedig Liszka József, a Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központja munkatársai nyitották meg.

Sajtóvisszhangok:

L. Juhász Ilona: Sakrálne stavby a pamiatky Žitného ostrova. Fotografie. *Acta Ethnologica Danubiana* 16, 229–231. p.

Liszka József: Templomok a templomban. Egy hálakiállítás után. *Vasárnap* 47, 2014/47, 22–23. p.

Liszka József: Egyházi építmények és emlékhelyek a Csallóközben. Fényképek. *Acta Ethnologica Danubiana* 16 (2014), 231–233. p.

A szlovákiai magyarok szociológiája, könyvbemutató, kerekasztal-beszélgetés

Dátum: 2014. szeptember 24.

Helyszín: Szenc

Rendező: Szenci Városi Múzeum

Résztevő: Lampl Zsuzsanna

A XLV. Szenci Molnár Albert napok keretén belül a szenci Városi Múzeum meghívására került sor Lampl Zsuzsanna: A szlovákiai magyarok szociológiája c. könyvének Gaucsík István általi bemutatójára, valamint a nemzetváltással kapcsolatos kutatásokról szóló beszélgetésre, amelyet Korpás Árpád vezetett.

Fórum bemutatkozás Dunaszerdahelyen

Dátum: 2014. 09.24.

Helyszín: Arte Cafe, Dunaszerdahely

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet

Résztevők: Csanda Gábor, Roncz Melinda

Szeptember utolsó szerdáján a dunaszerdahelyi érdeklődő nagyközönségnek mutatkozott be a Fórum Kisebbségkutató Intézet. A kedvezményes könyv- és folyóirat-vásárlással, vetítéssel egybekötött rendezvényen főként a kiemelt jelentőségű intézmény részlegeinek, tevékenységének és főbb projektjeinek ismertetéséről volt szó. A jelenlevők Csanda Gábor kalauzolásával betekintheztek az intézet honlapjába s ajándékba kapták a Fórum Társadalomtudományi Szemle legújabb, idei harmadik számát

A Fórum Kisebbségkutató Intézet és az Etnológiai Központ estje Füleken

Dátum: 2014. 10. 3.

Helyszín: Fülek, Városi Könyvtár

Rendezők: Füleki Vármúzeum, Fórum Kisebbségkutató Intézet
Résztevők: Csanda Gábor, L. Juhász Ilona, Liszka József

A Füleki Vármúzeum és igazgatója, Agócs Attila meghívására Füleken mutatkozott be a somorjai Fórum Intézet és annak komáromi Etnológiai Központja. Az intézetet és honlapját Csanda Gábor szemléltette, szólva a Fórum Társadalomtudományi Szemle folyóiratról is. Liszka József, az Etnológiai Központ igazgatója a komáromi intézmény küldetéséről, eredményeiről és terveiről szólt, és az ott kezdetektől máig folyó munka főbb irányvonalait és hatókörét ismertette. A füleki bemutatkozó est fő programjaként L. Juhász Ilona tartott előadást Az első világháború emlékjelei: a vaskatonák és társaik... címmel. Az etnológus a dél-szlovákiai magyar háborús emlékjelek tipikusnak mondható fajtáit mutatta be, minden jellemzőjükkel együtt, s minden egyes típuskategóriát korabeli és mai fényképfelvétellel illusztrált. A rendezvény a füleki és környékbeli (losonci, rimaszombati) közönség nagy érdeklődése mellett zajlott.

Sajtóvisszhangok:

<http://gomorilap.sk/cikkek/Oktober-03-Fuleken-is-bemutakozik-a-Forum-Kisebbségkutató-Intézet/3084>

Tudományos tartalmak a digitális térben – a Fórum Kisebbségkutató Intézet munkatársainak előadása a Selye János Egyetemen

Dátum: 2014. 11.11.
Helyszín: SJE, Tanárképző Kar
Rendezők: SJE TK Történelem Tanszék, Fórum Kisebbségkutató Intézet
Résztevők: Csanda Gábor, Roncz Melinda, Konkoly László, Simon Attila

Tudományos tartalmak a digitális térben címmel tartott a Fórum Kisebbségkutató Intézet bemutatkozó estét komáromi egyetemistáknak. A rendezvényen Simon Attila igazgató a kutatóintézet küldetését és szervezeti felépítését ismertette, Konkoly László az FKI honlapjának digitális tartalmait mutatta be, Roncz Melinda a honlapról elérhető könyvtári adatbázist és a Bibliotheca Hungarica tevékenységét hozta az érdeklődők számára közelebb, Csanda Gábor a Fórum Társadalomtudományi Szemlééről és az intézet könyveiről beszélt. A rendezvényre, melyen mintegy hatvan érdeklődő selyés egyetemista vett részt, a Magyar Tudomány Ünnepe sorozat részeként került sor.

L. Juhász Ilona előadása a komáromi múzeumban

Dátum: 2014. 10. 07.
Helyszín: Komárom, Duna Menti Múzeum
Rendez: Múzeumbarátok Köre – Duna Menti Múzeum
Résztevők: L. Juhász Ilona, Liszka József
Előadás: L. Juhász Ilona: Az első világháború emlékjelei. Különös tekintettel Komáromra és környékére

L. Juhász Ilona, a komáromi Etnológiai Központ tudományos munkatársa 2014. október 7-én a komáromi Duna Menti Múzeum Múzeumbarátok Körének meghívására *Az első világháború emlékjelei. Különös tekintettel Komáromra és környékére* címen tartott előadást. Mondandóját a Fórum Kisebbségkutató Intézet kiadásában 2010-ben megjelent, *Neveitek e márványlapon* című könyvéről alapozta.

Egyén és közösség, kerekasztal-beszélgetés

Dátum: 2014. október 11.
Helyszín: Hegysúr
Rendező: Hegysúri Csemadok Alapszervezet
Résztevők: Lampl Zsuzsanna

A XLV. Szenci Molnár Albert Napok keretén belül 2014. októberében a hegysúri közösségi házban került sor az Egyén és közösség címet viselő kerekasztal-beszélgetésre, melyen hat vendég, pedagógus, történészek, újságíró és szociológusként Lampl Zsuzsanna vett részt. A rendezvény nem titkolt célja volt, hogy jelenünk, jelenlegi kisebbségi helyzetünk, „mentális állapotunk” egyfajta feltérképezése, gyorselemzése és a lehetőségek, kitérési pontok

meghatározására fókuszáljon. A beszélgetés fő témái a következők voltak: 1. asszimiláció, 2. iskola és iskolaválasztás, 2. kultúra, 3. anyanyelvhasználat, 4. gazdasági és szociális helyzet, 5. közélet és demokrácia

Asszimiláció és nemzetváltás

Dátum: 2014. november 10.
Helyszín: Dunaszerdahely
Rendező: Csallóközi könyvtár
Résztevő: Lampl Zsuzsanna

Lacza Ilona könyvtáros meghívására a dunaszerdahelyi Csallóközi Könyvtárba látogatott Lampl Zsuzsanna. Az olvasótalálkozón főleg az asszimiláció tényezői érdekelték a beszélgetés vezetőjét és az egybegyűlteket, de az ifúságkutatások eredményeivel kapcsolatban is számos kérdést tettek fel.

A szlovákiai magyarok szociológiájáról és egyéb kutatásokról

Dátum: 2014. november 19.
Helyszín: Szógyén
Rendező: helyi könyvtár
Résztevő: Lampl Zsuzsanna

Smidt Vera, a szógyéni könyvtár munkatársa meghívására került sor a Randevúzni jó c. beszélgetésre Lampl Zsuzsannával, aki a moderált beszélgetésben korábbi és aktuális kutatásairól, valamint eddig megjelent publikációiról vallott.

Magyar holokauszt 70

Dátum: 2014. 11. 18.
Helyszín: Budapest, Tom Lantos Intézet
Rendezők: Tom Lantos Intézet – Logos Kiadó
Résztevők: L. Juhász Ilona, Liszka József

A Logos Kiadó gondozásában, Babits Antal szerkesztésében megjelent *Magyar holokauszt 70. Veszteségek és felelőségek* című kötet bemutatására került sor 2014. november 18-án a budapesti Tom Lantos Intézetben. A rendezvényt Bíró Anna-Mária, a Tom Lantos Intézet igazgatója nyitotta meg, majd a kötetet a szerkesztő, Babits Antal, továbbá Karády Viktor és Hidvégi Máté mutatták be. Köszöntő beszédet mondott L. Simon László, a Miniszterelnökség parlamenti államtitkára. A rendezvény a kiadvány szerzői és az érdeklődők közötti kötetlen beszélgetéssel zárult. A kötetben, az *Emlékezés és emlékeztetés. A Soá emlékjelei Szlovákiában – különös tekintettel az 1938-ban visszacsatolt területekre* című terjedelmes tanulmányával jelen van L. Juhász Ilona, a Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központja tudományos munkatársa is.

Liszka József előadása Münchenben

Dátum: 2014. 11. 27.
Helyszín: München, Haus des Deutschen Ostens
Rendező: INTEREG – München
Résztevő: Liszka József

Az Intereg müncheni fiókszervezete rendezésében a Német Kelet Házában (Haus des Deutschen Ostens) került megrendezésre az a vitaest, amelyet a Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központjának igazgatója, Liszka József és Zuzana Finger, a müncheni Szudétánémet Társaság munkatársa bevezető előadása nyitott. Előbbi a magyar és szlovák kulturális örökséggel kapcsolatos diskurzusról (Der Diskurs um das Kulturerbe in der Slowakei vor und nach 1989 zwischen Ungarn und Slowaken), utóbbi a német kulturális örökséggel való cseh bánásmódról (Der Umgang mit dem deutschen Kulturerbe in der Tschechischen Republik) számolt be. Az előadásokat a szépszámú közönség részéről élénk érdeklődés és vita követte. Az est moderátora Meinolf Arens, az Intereg müncheni fiókszervezetének vezetője volt.

44. Fábry Zoltán Közéleti Napok

Dátum: 2014. 10. 11.

Helyszín: Szepsi, Városi Művelődési Központ
Rendező: Csemadok Szepsi Alapszervezete
Résztevő: Simon Attila

A Fábry Napok idei évfolyamán elhangzó előadások az évfordulók jegyében zajlottak le. Pósa Lajos halálának 100. évfordulója alkalmából emlékkiállítás nyílt, majd az első világháború centenáriumára emlékezve Kovács László az első világháború történetéről adott elő. A 70 évvel ezelőtti deportálásokra emlékezve Horkay Sámuel a „málenkij robot” kárpátaljai eseményeiről adott elő. Az intézetünket képviselő Simon Attila pedig a dél-szlovákiai holokauszt eseményeit idézte fel előadásában.

„Ezt a hazát tehát elvesztettem...” – holokauszt kiállítás Dél-Komáromban

Dátum: 2014. 10. 17.
Helyszín: Kalpka György Múzeum, Dél-Komárom
Rendező: Komárom Város Önkormányzata, Kalpka György Múzeum
Résztevő: Simon Attila

„Ezt a hazát tehát elvesztettem...” címmel a komáromi és komárom környéki holokauszt eseményeiről nyílt kiállítás a dél-komáromi Kalpka György Múzeumban. A Számadó Emes múzeumigazgató és munkatársai által összeállított anyag nem csupán az akkor egy várost képező komáromi zsidóságnak állít emléket de foglalkozik a cigány-holokauszttal is. A kiállítást, amelynek összeállításában intézetünk munkatársa Körös Zoltán is részt vett, a Fórum Kisebbségkutató Intézet Történeti Kutatások Részlegének igazgatója, Simon Attila nyitotta meg.

Simon Attila előadása a pozsonyi magyar egyetemisták számára

Dátum: 2014. 10. 14.
Helyszín: Cafe nappali, Pozsony
Rendező: József Attila Ifjúsági Klub, Selye János Klub
Résztevő: Simon Attila

Pozsony és a pozsonyi magyarok 1938 és 1945 közötti történetéről tartott előadást az FKI Történeti Kutatások Részlegének igazgatója, Simon Attila két pozsonyi egyetemi klub a JAİK és a SEJK tagjai számára. A Magyar Kulturális Intézet kávéházában megtartott előadás és az azt követő beszélgetés során olyan témák is napirendre kerültek, mint a szlovákiai magyarok és a holokauszt viszonya, Bikszárdy Vince halála vagy a Magyar Párt nemzetiszocialista átalakításának kísérlete.

Kiállítás

Kiállítás a szlovákiai magyar fényképészek szociófotóiból

Dátum: 2014. 12.12.
Helyszín: Fórum Kisebbségkutató Intézet, Somorja
Rendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet
Programvezető: Végh László
Munkatársak: Sebő Bugár Beáta, Szamák Mihály, Tuba Ádám

A Bibliotheca Hungarica fotóarchívumában több ezer fénykép található a szlovákiai magyar fotográfusok munkáiból (Prandl Sándor, Gyökeres György, Méry Gábor, Prikler László, Tóthpál Gyula, Somogyi Tibor, Kontár Gyula, M. Nagy László, Könözi István, Dömötör Ede, Fogas Ferenc). Ebből a gazdag gyűjteményből 3 fotográfus fotóiból állítottunk össze egy kiállítást **Életképek – retrospektív szociófotó-kiállítás (1960-1990)** címmel, amely 3 korszakot mutat be.

Prandl Sándor (1925—1995) - alkotó tevékenységének négy évtizede összefonódik az ötvenes évek elején újrainduló szlovákiai magyar sajtóval. Több magyar és szlovák lap munkatársa; 1961-től nyugdíjba vonulásáig a Csemadok *HÉT* című hetilapjának a fotóriportere.

Gyökeres György (1949—2010) - első fényképeit az *Új Ifjúság* közli 1975-ben. 1978 és 1986 között az *Új Szó* fotóriportereként dolgozott, majd 1988-tól 1994-ig a *HÉT* című kulturális hetilap munkatársa. 1994-től szabadfoglalkozású fotográfus.

Méry Gábor (1967) - 1988 és 1995 között az *Új Szó* és *Vasárnap* szlovákiai magyar napi-, ill. hetilap fotóriportere és szerkesztője. 1995–97-ben a *Duna TV* operatőre. 1995-ben megalapította a Méry Ratio könyvkiadót.

A kiválasztott közel 100 felvétel gazdagon illusztrálja a szlovákiai magyarok korabeli társadalmi, kulturális életét. A kiállítás több helyszínen is megtekinthető volt.

Egyéb

Elindult a Digi Téka

2014. március 21-én Elindult a DigiTéka, a Fórum Kisebbségkutató Intézet digitális folyóirattára. Az új adatbázis szlovákiai magyar kézikönyveket, valamint az Új Szó napilap összes számát tartalmazza.

A DigiTéka oldaláról 176 digitalizált szlovákiai magyar könyv érhető el, amelyek több tízezer oldalt tesznek ki. Az új felület legnagyobb részét az Új Szó összes digitalizált száma alkotja. Az archívum az 1948 és 2010 közötti nyomtatott napilapok teljes számát tartalmazza. A DigiTéka oldalán fulltextes kereső is működik, melynek segítségével lehetséges a keresés a digitalizált tartalmakban.

Cseh egyetemisták látogatása a Fórum Intézetbe

A többség és a kisebbség emlékezete Közép-Európában című visegrádi tanfolyam keretében látogatott el 2014. április 29-én a Fórum Kisebbségkutató Intézetbe az Ústí nad Labem-i J. E Purkyně Egyetem delegációja. A dr Kristina Kaiserová docens vezette történészhallgató egyetemistákat a somorjai székházban Csanda Gábor kalauzolta, bemutatva az intézet helyiségeit, honlapját, kiadványait s kutatási részlegeit. Részletesen ismertette a komáromi Etnológiai Központ és a Bibliotheca Hungarica tevékenységét is.

Juhász L. Ilona kitüntetése

A budapesti székhelyű Magyar Szemiotikai Társaság a jeltudományban végzett munkássága elismeréseként L. Juhász Ilonát, az Etnológiai Központ tudományos munkatársát a társaság 2014. május 9-én megrendezett közgyűlésén „Jelismervény” elnevezésű díjában részesítette. Voigt Vilmos professzor, a Társaság elnöke rövid laudációjában elmondta, hogy a díjazott az elismerésben elsősorban a Neveitek e márványlapon című monográfiája okán részesült. A Magyar Szemiotikai Társaság a „Jelismervény”-t évente egy alkalommal adja át az adott év egy-egy kiemelkedő jeltudományi teljesítményéért. L. Juhász Ilona díjának odaítéléséről a Társaság még 2013-ban döntött, ám szervezési okok miatt az idei közgyűlésen került sor átadásra. Ugyanekkor részesült Jakab Albert Zsolt kolozsvári etnológus a 2014-es „Jelismervény”-ben.

A Magyar Érdemrend Tisztikeresztjével díjazták Tóth Károlyt

A Magyar Érdemrend Tisztikeresztjével (polgári tagozat) díjazták Tóth Károlyt, a Fórum Kisebbségkutató Intézet igazgatóját. Az elismerést intézmény- és tudományos szervezői munkájáért, jogvédő tevékenységéért, valamint a felvidéki magyar társadalom önképének kialakítása érdekében végzett tevékenységéért kapta. A díjat Áder János Magyarország köztársasági elnök nevében Balogh Csaba, Magyarország szlovákiai nagykövete adta át Somorján 2014. szeptember 5-én.

Kehila Haver díjat kapott Simon Attila

A Zsidó Kultúra Európai Napja 2014-es rendezvénysorozat keretében Kehila Haver díjat vehetett át Simon Attila, a Fórum Kisebbségkutató Intézet Történeti Kutatások Részlegének igazgatója, a Selye János egyetem docense. A Holokauszt túlélői nevében átadott díjat, amelyet azok a nem zsidó személyek kapják, akik a zsidó kultúra kutatása, népszerűsítése terén kiemelkedő teljesítményről tettek tanúbizonyságot, a zsidóság történetének tárgyilagos tanításáért valamint a témában publikált objektív írásaiért ítélték oda a kitüntetettnek. A díjat Paszternák Antal, a Komáromi Zsidó Hitközség elnöke adta át 2014. szeptember 14-én, a komáromi zsinagógában.

Simon Attila a Fórum Kisebbségkutató Intézet új igazgatója

A Fórum Kisebbségkutató Intézetnek 2014. november 1-től Dr. habil. Simon Attila PhD személyében új ügyvezető igazgatója (hivatalos képviselője) van. Simon Attila történészként 2000-től vesz részt az Intézet munkájában, éveken keresztül a Történelmi Kutatások Részlegének igazgatója volt, ezt a posztját a továbbiakban is betölti.

Intézetünk eddigi igazgatója, Mgr. Tóth Károly személyes okokra hivatkozva mondott le a tisztségről. Tóth Károly a Fórum Kisebbségkutató Intézet megalakulásától kezdve, azaz 18 éven keresztül vezette az Intézetet. Igazgatóként továbbra is részt vesz a szervezet vezetésében és az Igazgatótanács munkáját koordinálja majd.

Támogatók

Baráth Csaba, vállalkozó

Bethlen Gábor Alap, Budapest

Határon Átnyúló együttműködési program (CBC), Pozsony—Budapest

Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, Budapest

Miniszterelnöki Hivatal, Pozsony – Úrad vlády SR, KNM 2014

SZK Miniszterelnöki Hivatal, nemzetiségi alap, 2014

Pósa Lajos, vállalkozó

Varga Gábor, vállalkozó

Világi Oszkár, vállalkozó

Visegrádi Alap, Pozsony

Magyar Tudományos Akadémia Titkársága

Kisebbségi Jogvédő Alapítvány

SLOVNAFT, a.s.